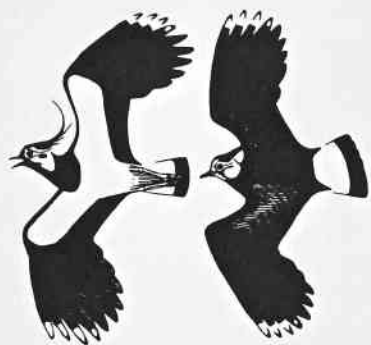

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

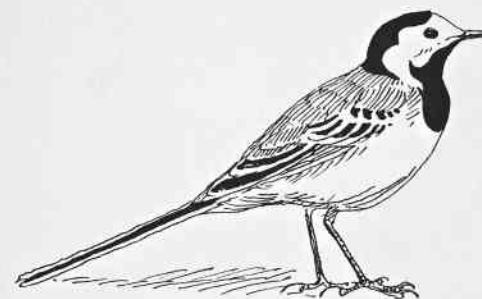
09106 ARC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMÅRKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNI 5762 o 2/ 1 1

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

11. ÅRGANG NR. 1, FEB 2003

Svenske storke på Fyn
Fuglelivet i en have
Fynske Duehøge
Forårstræksteder i Fyns Amt
Ringmærkning på Langeland

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: soeren.gjaldbæk@mail.dk

Udsendelse af Havrevimpem (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Sønder Alle 87, Strib, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mimj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Fra redaktionen	3	Forårstræksteder i Fyns Amt	28
Formandens beretning	3	Fra felten	34
Referat fra generalforsamling	10	Ringmærkning på Langeland	40
Fynske Duehøge	13	Turrappporter	43
Svenske storke på Fyn	19	Ekskursioner og møder	55
Fuglelivet i en have	24	Genmeldinger	58
		Små pip	58

Tegninger: Kåre Gjaldbæk og Ole Runge (side 12). Forsidetegning: Ole Runge.

Fotos: Biofoto/ErikThomsen, Kurt Kristensen, Erhardt Ecklon og Michael Mosebo Jensen

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Nu hvor de værste efterdønninger fra nytårsaften forhåbentligt har lagt sig, og forårstrækket banker på, er vi klar til at ønske vore læsere godt nytår. Som sædvanligt har der (diskret) sneget sig et girokort ind i årets første nummer. Vi håber, at læsere - i lighed med de foregående år - vil benytte det til at indbetale et frivilligt bidrag på 50,00 kr., så vi kan få dækket nogle af de mange udgifter, der er i forbindelse med bladet. På forhånd tak. Også stor tak til de mange, som leverer artikler til bladet. Uden bidrag fra folk, som er engagerede i det loka-

le fugleliv - og her kan indfaldsvinklen være meget forskellig - ville et lokalblad hurtigt miste sin berettigelse. Vi har heldigvis stor opbakning, og mange leverer stof til bladet. Det skal dog ikke være en sovepude, en god bølge kan hurtigt vende. Vi skal derfor opfordre alle til at henvende sig til redaktionen, hvis de har artikler, som de ønsker bragt, eller emner, som de ønsker behandlet. Fra redaktionens side forsøger vi efter fattig evne at udvikle bladet og tænke nyt, men det går bedst, hvis vi får hjælp fra læsere.

Formandsberetning 2002

DOF-lokalafdeling Fyn. Ved Flemming Byskov

Hvad vil vi så huske fugleåret 2002 for - jo det blev et skarpt hjørne for adskillige prominente fynske ornitologer, 50 år blev de. I 2001-02-03: Søren Bøgelund, Gunnar Knudsen, Hans Rytter, Bent Staugård Nielsen, Niels Bomholt, Steen Winkel m.fl. - Alle har de gjort en meget stor indsats for fuglene og lokalafdelingen. Uden deres indsats ville DOF-FYN være fattigere - Hjertelig tillykke og tak fra DOF-FYN's bestyrelse.

Finn Eriksen gik på pension, det kan vi nu mærke i bestyrelsesarbejdet. Finn er aktiv i Det grønne

Råd, med i alle vitale fredningssager og sidder for DOF-FYN i Fri-luftsrådet. Finn er også vores kontakt til rovfuglene, 25 års arbejde med registreringer af de fynske rovfuglebestande intensiveres nu. Op- og nedgange i bestandene registreres tæt og ikke mindst årsager til nedgangene. Vi er i bestyrelsen hele tiden opdateret og orienterede ikke mindst med det lokale Havørnepar og Duehøgebestandene.

I år 2002 investerede DOF-FYN i et nyt lysbilledapparat og et nyt videokamera med henblik på vort nye

tiltag, nemlig Cafeaftener, regelmæssige klubaftener i "lokalet" på Rising-skolen. Videoen skulle vise sig at blive meget brugt, der er til nu optaget 13 bånd af 90 min. Videoen har været brugt som dokumentation i sager med jagtlovsovertrædelser i 3 sager, en ufravigelig bevisførelse som vi tidligere har manglet. I et tillælde vil vore optagelser blive brugt i en retssag. Videoen er brugt flittigt af medlemmerne. 25 film er overspillet, der er lavet film fra Sundet ved Fåborg og fra Ølundgård ved Odense Fjord. Apparatet har vist sig uundværligt ved dokumentation af sjældne fugle og meget mere. Det er tanken at vi vil bruge apparatet til bestemmelseskurser, cafeaftener og fuglestationsarbejdet. TV-FYN og TV-Vilnius har vist optagelser som vi har leveret!

Storkeinvasion i september: 15 Hvide Storke landede på Tåsinge - stor medieovervågning. TV-FYN kunne ikke finde storkene - dem leverede DOF-FYN. Vi havde videooptagelserne og fik også god reklame med et længere indslag om fuglene i nyhedsudsendelserne. Flere af storkene blev året ud, og man kunne følge udviklingen på DOF-FYN's WEB og Echlons hjemmeside. Formanden blev kimet ned. Befolkningen vil have storke - det er helt klart. Landbruget vil ikke - det er helt klart. De vil ikke levere de våde enge som er fødegrundlaget for storkene. DOF leverer redeplatformene, ca. 150 på egnede steder allerede nu. Desværre havde alle storkene fra Tåsinge ringe på. Så vilde var de ik-

vilde var de ikke, men en lille del af de 35 fritflyvende storke fra det skånske storkeprojekt. DOF ønsker vilde storke, IKKE projektstorke. Skal vi have storke må landbruget spille med: Våde enge og overdrev, TAK.

Efterårsrepræsentantskabsmøde igen i år på Dalum Landbrugsskole, en stor succes, ikke mindst fordi Hans Rytter var på hele tiden. Vi benyttede anledningen til at invitere hele repræsentantskabet til morgenkaffe ved Egensedybet for at fortælle om fredningen her - alene Kurt Due Johansens fortjeneste. Et forbilledligt projekt med det resultat, at mængder af vandfugle får jagtfred og ro til rast under trækket. "Fjordkurt" fik da også sin belønning i september: Ny art for amtet: Sortvinget Braksvale. Vup-ti, 30 sekunder efter opdagelsen var obsen ude på BIRDCALL og ca. 30 ornitologer havde glæde af fuglen i de få timer den var der. Flot arbejde Kurt.

Steen Winkel kører nu regelmæssige aktuelle fugleindlæg ofte i helsideformat i Fyns Amts Avis. En flot reklame for lokalafdelingen og fuglesagen.

Sløruglerne fik nu meget hjælp: Kjeld Christensen, Per Rasmussen og Søren Bøgelund fik af bestyrelsen bevilget et større beløb, og i foråret 03 vil der være ca. 50 mårsikre slørugleboligtilbud i Fyns Amt. Stor mediebevågenhed blev udnyttet, 140 gårde blev besøgt og åbnet for ugerne. Befolkningen har virkelig stor interesse i at få ugerne til at yngle. Visse steder

er der nærmest konkurrence. Bestanden er indtil videre fordoblet. Vi følger spændt udviklingen på DOF-FYN WEB. De fleste uglekasser er bragt ud bagpå Kjelds cykel!!!!

BERETNINGER FRA UDVALG:

Fredningsudvalget

Udvalget har fået et løft, fordi Finn Eriksen er kommet ind, Finn er også DOF-FYNs mand i det Grønne Råd. Fra arbejdet:

SIØ. En ulovlig jordopfyldning er anmeldt af DOF-FYN til amtet. Naturbeskyttelseslovens kystbeskyttelseszone er gældende, så ejeren har fået pålæg om at fjerne opfyldet.

GRÅSTEN NOR. Finn, Kurt og Flemming har været til flere møder om en planlagt asfaltering af en lille lokal flylandingsbane. To kommuner mener, at der er tale om en lufthavn placeret midt i et EU-fuglebeskyttelsesområde. DOF-FYN mener, at der her skal genskabes en lavvandet sø på 100 hektar og "lufthavnen" placeres et andet sted. Asfalteringen er nu opgivet.

JAGT VED ISVÅGER er et stort problem ved Sedenstranden ved Odense Ås udløb i fjorden. Det kniber også her med at efterleve de almindelige gældende regler for jagtudvelsen. DOF-FYN arbejder til stadighed med problemet.

NYE VÅDE ENGE i 2002 etablerede amtet 4 nye vådområder: Karlsmosen, Wedellsborg Hoved, Horne Mølleå

og Snarepose Sø. Alle er blevet en succes.

Engene er blevet invaderet af vandfugle: Havørn, Stylteløber, Silkehejre, Skestorke, Hvid Stork, Hvidvinget Terne og Sortterne har besøgt de nye steder.

STRANDENGEN VED FLYNDER-NÆS er for tredje år i træk generet af jægere, der har skjul, der er placeret 20 centimeter fra reservatgrænsen, med hyppig jagt og lokker og hunde inde i reservatet. DOF-FYN arbejder med at få stoppet dette.

BOGØ 2 nye fugletårne ser i 2003 dagens lys. DOF-FYN følger op med ture til Bogø.

ØLUNDGÅRD har fået et nyt fugletårn.

Fugletårnet på VIGELSØ er nu flyttet tilbage efter opfordringer fra DOF-FYN.

FJORDENS DAG igen i år med mange besøgende. Mange hundrede mennesker besøgte øen og havde her en flot dag med Kurt.

Beretning fra ekskursionsudvalget

Det blev i 2003 til 11 ture rundt på fynske fuglelokaliteter, 2 til det jyske og 2 weekendarrangementer til modsatte ender af Skåne. De to åbne ture, hvor henholdsvis fugleforekomsterne og vejret bestemmer vores retning endte i Sønderjylland i januar og på Sydlangeland i september. Alle de planlagte ture blev gennemført. Der skal lyde en stor tak til turlederne for indsatsen!

Der var i snit 13 deltagere på diverse ture igennem året. Det er da pænt! Derfor også en stor tak for indsatsen fra medlemmernes side! For uden deltagere ingen ture. Det lyder banalt, og det er det også!

Imidlertid er der også noget interessant lurende bagved. Faktisk er der sket en ændring i adfærden igennem årene. Det er ikke længere kun Nattegalens charmerende skralde, der trækker folk i felten på søde majaftener, mens der så kun møder to forkølede, men hårdhuede deltagere op, når det bliver barskt i felten. Det er hele året, det er værd at lave ture for folk nu. Det kan skyldes mange ting, men vel især den bedre kommunikation via Havrevimpen (turreferater og artikler – f.eks. Poul Rasmussens beretninger fra Monnet, og der møder 24 op en sur martsdag!!) Kommunikationen er også forbedret væsentligt via hjemmesiden, hvor der øjeblikkeligt står, når folk har været i felten – dvs. hver eneste dag!! Så er det klart, at folk også lige vil ud at kigge på herlighederne. Det er jo lækkert, når teknologiske fremskridt også kan have den effekt!!

Rovfuglegruppen

Havørn:

Havørneparret ved de sydfynske søer er fulgt ynglesæsonen igennem. Parret fik 2 unger på vingerne, og ligesom året før blev ungerne, da de havde forladt redestedet, af forældrene ført til Brændegård sø. Desværre

holdt familien ikke sammen i samme grad som året før, hvor hele familien kunne ses sammen ved Brændegård hele sensommeren og efteråret.

I år var det kun de to gamle ørne, der var trofaste over for Brændegårdssøen, medens først den ene og senere den anden unge ret hurtigt blev selvstændige og strejfede noget rundt.

Rød Glente:

I 2000 forsøgte et glentepar - uden held - at yngle et sted på Vestfyn.

I 2001 vendte parret tilbage til ynglelokaliteten, og det lykkedes parret at få 2 unger på vingerne.

I år var parret atter på plads. Det byggede en ny rede i samme skov som sidste år, og det fik 1 unge på vingerne.

Duehøg:

I 2002 blev duehøgebestanden i et 1309 kvadratkilometer stort område undersøgt. Der blev fundet 21 par, hvoraf de 13 fik unger.

Bestanden i området er fulgt siden 1980.

I dette nummer af "Havrevimpen" er der en artikel om udviklingen i bestanden fra 1980 til i dag.

Rovfuglebestandene i Langesø skovdistrikt 2002.

Som et led i en optælling af ynglefugle for Fyns Amt er bestanden af ynglende rovfugle ved Langesø blevet undersøgt. Det gav følgende resultat:

Tårnfalk – 3 par
Duehøg – 2 par
Spurvehøg – 5 par
Hvepsevåge - 1 par
Musvåge – 14 par

Der er konstateret tilbagegang for Duehøg, Spurvehøg og Hvepsevåge, siden en tilsvarende undersøgelse i 1997.

Sløruglegruppen

Hermed en status over Slørugleprojektet. Vi startede projekt i august med målsætning om :

1. Systematisk at besøge gårde bestemte områder af Fyn, og finde de få Slørugler eller spor efter Sløruglerne.

Målsætning 1 er nået ved at besøge ca. 140 gårde i bestemte områder, for at registrere hvor Sløruglerne er, samt at finde de mest egnede gårde til redekasserne. Dette opsøgende arbejde har givet kendskab til 4 fugle.

2. Få en god dialog med landmændene og gøre dem interesseret i Slørugleprojektet. Dette er vigtigt fordi der bliver åbnet op til flere lofter, lader og stalde.

Målsætning 2 er nået ved at fortælle om projektet til landmændene, der har åbnet mange lofter og lader for Sløruglerne, selv om der ikke skulle en kasse op. Den gode dialog med landmændene gør også, at snakken om projektet mellem dem kommer i gang.

3. Skabe offentlig opmærksomhed om projektet for at få forbedret mulighederne for Sløruglerne på Fyn, samt at få registreret gemte ynglepar.

Målsætning 3 er nået ved gode artikler i bladet Fyns Natur, Havrevimpen, Fyns Stiftstidende, Fyns Amts Avis og senest et indslag i Radio Fyn om Sløruglen og projektet. Dette har givet en stor interesse for DOF Fyns projekt med mange henvendelser. Dette har givet ét gemt ynglepar og nogle få gode egnede steder til kasser.

4. Opsætte ca. 20 kasser på egnede gårde, hvor der er set Slørugler, eller er spor efter dem, samt finde steder hvor sandsynligheden for et Sløruglebesøg er ret stor.

Målsætning 4 er nået godt og vel med 26 redekasser på Fyn og øerne. Der er opsat kasser omkring de 2 ynglepar, samt alle de steder hvor et nyt ynglepar kunne tænkes at slå sig ned. Kun et fåtal af kasserne er besøgt efter opsætningen, men i 2 af kasserne på nye lokaliteter er der fundet friske gylp og fjer. Det lover godt.

5. At få et godt samarbejde i gang i gruppen og videregive alle relevante oplysninger til Klaus Dichmann som led i det landsdækkende slørugleprojekt arbejde under DOF.

Målsætning 5 er nået ved at vi har fået en god snak om, hvordan vi vil køre projektet, samt at vi fastholder de målsætninger, som

er besluttet, og har god kontakt til Klaus Dichmann.

Målsætning for 2003

1. Kontrol af redekasser, og indrapportere ynglebiologiske data til Klaus.
2. Opsætning af nye redekasser i områderne omkring gamle og evt. nye par (4-8 kasser)
3. Opsætning af nye redekasser hvor Slørugler bliver set, eller der er friske spor. (12-16 kasser)
4. Igen i år systematisk at besøge gårde, gøre landmænd interesseret i projektet og finde spor.
5. Igen artikler, der følger op på udviklingen i projektet og fremmer interessen.

6. Fuglestationsudvalget

Fuglestationen var igen i året 2002 kun sporadisk bemandede i efterårssæsonen, som varede fra 1. august og indtil 27. oktober. Der var ingen gennemgående observatører i perioden, kun ringmærkerne Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Ole Tønder arbejdede der ind imellem sammen med fynske gæsteobservatører.

Ringmærkningen foregik dagligt tre uger i august og ca. en uge i efterårsferien. I resten af perioden blev der mærket mere spredt.

Det blev igen i år en god sæson, både hvad angår trækket og ringmærkningen (ringtotal 1.539 på trods af flere fangstdage end sidste år). Der blev mærket 41 dage i alt (33 i 2001), men dagsgennemsnittet blev kun 37,5 fugle, hvilket er noget lavere end normalt (60). Det skyldtes bl.a. at krattene er blevet højere, og at vi nok ikke ramte de helt store dage dette efterår.

Ligeledes fandt en del ornitologer vej til det lille sommerhus nær Gulstav Mose, hvor stationen havde til huse i 2002, lige som der var flere overnattende gæster. Vi håber flere vil kikke forbi næste år, overnatning er gratis for DOF-Fyn medlemmer. Som noget nyt i 2002 dækkede forskellige fynske ornitologer flere weekender og 1 uge i september + efterårsferien. Håber den nye idé med kalenderen på hjemmesiden bliver udnyttet endnu mere næste år.

Som sidste år vil der udkomme en rapport i Havrevimpfen over ringmærkningsarbejdet på stationen, indeholdende alle ringtal mm. Observationerne kan findes på DOF-Fyn basen og i en kommende årsrapport.

Beretning fra EDB-gruppen.

Det har EDB-mæssigt været et godt år for DOF Fyn. Vores webside på www.doffyn.dk er meget velbesøgt, og blandt mange regnet blandt de allerbedste fuglehjemmesider i landet. Det er vi i administrationsgruppen naturligvis glade over.

Fremadrettet arbejdes der videre på at udvikle konceptet med en **brugervenlig, forståelig, hurtig og smidig** database til **indsamling, præsentation og statistisk behandling** af fugleobservationer fra Fyns Amt.

Det vil rent praktisk betyde, at de gammelkendte funktioner i basen ændres til smidigere og mere brugervenlige arbejdsgange. Det indebærer også, at DOF Fyn Web får et nyt layout. Men databasen bag det hele fungerer faktisk perfekt, så den ændrer vi naturligvis ikke på.

DOF Fyn "får ofte på puklen" fra hovedforeningen over, at vi benytter vort eget databasesystem frem for Dof-basen. Hver gang formanden er til formandsmøde bliver han skoset... - men han lever med det, da der lokalt og blandt "græsrodderne" rundt om i landet er meget stor forståelse og respekt for vores system.

Det er hensigten der skal udarbejdes et konverteringsprogram, der kan konvertere data fra DOF Fyn Basen til DOF-basen. Dette program skal ifølge aftalerne udarbejdes af brugergruppen bag DOF-basen. Dette er ikke sket endnu, og det sker nok heller ikke på kortere sigt, da systemfolkene bag DOF-basen har hænderne fulde med at implementere og færdigudvikle deres system.

Vi har fra DOF Fyn lagt op til et samarbejde omkring konverteringsmuligheder mellem de to systemer; men må altså konstatere, at der ikke har været meget respons endnu...

Kære brugere! Det er i sidste ende jer der afgør om vi skal fortsætte med DOF-Fyn Webbase – eller om vi skal underkaste os systemet DOF-basen!!!

Så længe langt de fleste lokale brugere udelukkende indsender deres observationer til www.doffyn.dk er det bestyrelsens klare holdning, at vi fortsætter ufortrødent, som vi er begyndt...

Havrevimpfen

Som i de foregående år er Havrevimpfen udkommet med fire numre, hvoraf det ene er årsrapporten. Mange folk bidrager med artikler til bladet, hvilket vi er glade for. Desværre kniber det fortsat med at få bestyrelsen til at bruge bladet. Medlemmerne burde kunne forvente at få mere information om bestyrelsens arbejde gennem deres medlemsblad, end tilfældet er.

Hvad det grafiske layout angår. må det forventes, at den teknologiske udvikling snart vil gøre det økonomisk overkommeligt at få bladet ud i en bedre kvalitet, f.eks. i farver. Bestyrelsen bør snarest gøre sig overvejelser om, hvordan den stiller sig til dette.

Biblioteket

Efter en stille tilværelse vil Torben Hvass nu tage over, og bestyrelsen vil i samråd med Torben tage stilling til fremtiden. Det vil være oplagt med større udlån i forbindelse ned flere cafe-møder.

Stor tak til alle de mange DOF-FYN-boer, der i flere år har leveret

bøger, bånd, plader og tidsskrifter til biblioteket. Der er nu basis for en større bogauktion.

Slutbemærkninger

Den skitserede øgede aktivitet i DOF-FYN vil sikkert også øge medlemstilgangen. Vi vil i bestyrelsen gøre alt for at det lykkes med alle projekterne. Følg med på hjemmesiden under aktuelt og følg med i Havrevimpnen.

Referat fra generalforsamlingen

Af Michael Mosebo Jensen

Der var fremmødt 43 medlemmer til årets generalforsamling på Risingskolen, Odense, hvilket var det højeste antal i flere år. Formand Flemming Byskov åbnede aftenen med at byde velkommen og foreslog Ivan Beck som dirigent. På vanlig vis kundgjorde han, at der var indkaldt lovligt til generalforsamlingen, så vi trygt kunne fortsætte aftenens handlinger. Det betød, at Flemming Byskov igen fik overladt ordet til aflæggelse af formandsberetningen. Efter den fyldige beretning var blevet afgivet, blev der bedt om respons fra salen. I år kom der lidt, idet der blev opfordret til at nævne etableringen af to fugletårne på Bågø i Lillebælt. Der blev desuden spurgt til de to forsvundne bulgarere, der skulle have været observatører på fuglestationen i efteråret. Formanden måtte blive forsamlingen svar skyl-

Tak til Åge Mikkelsen fra Naturbutikken for 2 besøg med butikens varer i forbindelse med vores julefrokost og generalforsamlingen i dag.

Tak til Ole Runge for unik forfinet fuglekunst ved denne generalforsamling.

Årets DOF-FYNBO blev med et gavekort på 300 kr. til Naturbutikken: Kjeld Christensen fra Sløruglegruppen.

dig. Så blev der spurgt til, hvorfor vi ikke bruger DOF-basen. Hans og Flemming redegjorde for det historiske kompromis fra et repræsentantskabsmøde for snart halvandet år siden, hvor det blev konkluderet, at det var DOF-basen, der skulle sørge for, at der kunne konverteres data fra vores web til DOF-basen. Der kom en opfordring til, at der blev skrevet en brugervejledning til DOF-basen, som kunne bringes i Havrevimpnen, således at medlemmerne også kunne melde direkte til denne base, hvis de ønskede det. Herefter blev beretningen enstemmigt godkendt.

"Årets DOF-FYNbo" blev i år Kjeld Christensen for hans store ihærdige arbejde med at hjælpe Sløruglebestanden i Fyns Amt. Da han modtog prisen tilkendegav han dog, at han ville dele æren med de to andre i

Sløruglegruppen: Per Rasmussen og Søren Bøgelund.

Regnskabet og budgettet

Ole Tønder førte forsamlingen gennem regnskabet for 2002 og et forsigtigt budget for 2003. Der var enkelte spørgsmål fra salen både til udgifts- og indtægtssiden, som kassereren svarede på uden tøven. Derefter blev både regnskabet og budgettet enstemmigt godkendt.

Valg

På valg til bestyrelsen var Flemming Byskov, Jens Bækkelund, Ole Tønder og Michael Mosebo Jensen. Alle blev valgt uden modkandidater. På valg til repræsentantskabet var Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. Kurt Kaack Hansen genopstillede som suppleant. De blev alle genvalgt uden modkandidater. Flemming Byskov er som formand født medlem af repræsentantskabet.

Ivan Beck fik også genvalg på revisorposten, og Morten Nielsen blev genvalgt som revisorsuppleant.

Indkomne forslag

For første gang i mange år var der indkommet forslag til generalforsamlingen – dog fra bestyrelsens egne rækker, idet Ole Tønder stillede forslag om vedtægtstilføjelser. Disse var afledt af krav fra Odense Kommune, som skulle opfyldes, for at vi kunne beholde vores lokaler på Risingskolen. Ordlyden af Ole Tønders forslag:

Jeg foreslår, at følgende to punkter bliver tilføjet de nugældende vedtægter:

1. Økonomi

Regnskabsåret er lig med kalenderåret.

Regnskabet skal forelægges på den årlige generalforsamling.

2. Tegningsret

a. Foreningen tegnes udadtil af formanden. Tillige kan bestyrelsen udpege egne medlemmer eller menige medlemmer af foreningen til at repræsentere denne i forskellige råd, udvalg og møder.

b. Foreningens økonomi varetages i den daglige drift af kassereren. Denne har ret til at modtage indbetalinger og foretage udbetalinger efter de til enhver tid gældende retningslinier, vedtaget af bestyrelsen. Adgang til foreningens formue har kun kassereren og formanden i fællesskab med begge underskrifter.

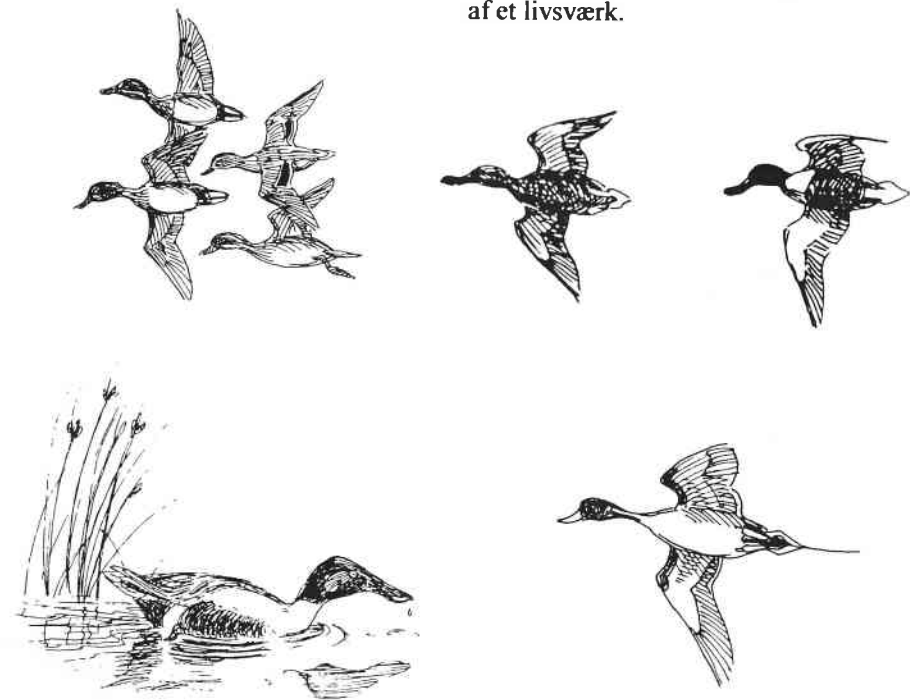
Vedtægtstilføjelserne blev vedtaget enstemmigt. Det blev i den forbindelse lovet at lægge lovene på hjemmesiden.

Eventuelt

Der blev fra salen yttret ønske om et forum på hjemmesiden, hvor folk kunne komme i kontakt med hinanden. Hans Rytter meddelte, at det allerede var undervejs – netop med navnet ”forum”. Flemming lovede i forlængelse heraf flere caféaftener, idet disse virkede populære at dømme efter fremmødet. Et medlem ønskede, at foreningen skulle indkøbe en ro-båd, således at det var muligt at fragte sig selv til Vigelsø. Der blev dog udtrykt betænkeligheder fra flere i bestyrelsen omkring forsikring og tyveri.

Fugle fra en ganske anden vinkel

Ole Runge havde på forhånd udsmykket lokalet med mange værker; men her, hvor den ”alvorlige del” af generalforsamlingen var vel overstået, skulle der ord på. Det kom der – meget tankevækkende ytringer om en anden måde at se på fugle på, om at betragte i helheder. Vi fik et spændende rids over historiens tegnere uden fortabelse i fortiden, men derimod en klar formidling af, at den konstante årvågenhed for udviklingen omkring os var intakt. Det stod lysende klart, at ordene om vigtigheden af at bevare jagttagelsesevnen ikke blot var ord. Der var handling bag – og vi vendte tilbage til de medbragte udsnit af et livsværk.

Fynske Duehøge

Af Finn Eriksen

Finn Eriksen har i mange år arbejdet med at kortlægge forekomsten af rovfugle i Fyns Amt, blandt andet som medlem af DOF's rovfuglegruppe. Specielt har Duehøgen haft hans store interesse. Finn er indtrådt i DOF-Fyns bestyrelse, hvor han blandt andet arbejder med naturbeskyttelse.

Det er den 18/3-2002. Det er overskyet og diset. Der blæser en let sydlig vind. Klokken er 5.30, og jeg befinder mig i en mindre skov på Nordvestfyn. Jeg er taget ud for at registrere, om Duehøgen igen i år vil yngle i skoven.

Det er endnu ikke helt lyst, og inde i skoven tuder og skriger Natuglerne. En Skovsneppe kommer knortende og pistende hen over mig – og lidt efter endnu en. Fra de få store graner, der er tilbage efter stormfaldet i 1999, lyder skræppen fra Fiskehejrerne, der er ved at vågne, - og kald fra Spætmejse og Kernebider lader sig høre.

Pludselig flænges luften af skrig, kraftige skrig: gi-ak, gi-ak, gi-ak. Det er Duehøgehunnen, der er vågnet og siger ”god morgen” til sin mage, der svarer med en spinklere og lysere stemme: gi-gi-gi-gi.

Jeg lister stille tilbage til bilen, - der er ingen grund til at forstyrre høgene, som skal i gang med redebygningen, - og kører videre til næste skov med ynglende Duehøge.

Igennem 35 år har jeg fulgt Duehøgen, siden jeg i 1968 fandt ”min” første beboede rede på Fyn. Interes-

sen for denne fugl stammer helt tilbage fra 1955, hvor jeg som deltager i en fugleekskursion af lederne fik forevist en rede, som få år forinden var beboet af Duehøg. I de følgende år tog jeg ud til lokaliteten i håb om, at Duehøgen var vendt tilbage, men det var ikke tilfældet. Da jeg 13 år senere fandt dens rede, var det på en anden lokalitet.

Optælling af bestanden

Indtil Duehøgen med jagtloven af 1967 blev fredet, var den meget sjælden på Fyn. Derefter begyndte bestanden at gå langsomt frem. Og op igennem 1970'erne fulgte jeg de spredte par, jeg havde kendskab til. Først fra 1980 foretog jeg som medlem af DOF's rovfuglegruppe systematiske optællinger i et 1309 kvadratkilometer stort område omfattende kommunerne: Fåborg, Hårby, Assens, Broby, Glamsbjerg, Tommerup, Nr. Åby, Ejby, Årup, Vissenbjerg og Sønder sø, samt den vestlige del af Odense kommune. Da jeg arbejdede alene – og også lavede censusundersøgelser (omfattende alle ynglende rovfuglearter) – kunne jeg ikke overkomme at dække hele området hvert

år. I følgende år er hele området dækket: 1980, 1985, 1986, 1992, 1995, 1996, 2000, 2001, 2002.

Så nemt som beskrevet i indledningen går det langt fra altid med at registrere duehøgeparrene. Ofte må man aflægge mange besøg og bruge megen tid for at fastslå, om territoriet er besat, - især hvis høgeparret er flyttet i forhold til det foregående år. Heldigvis er parrene meget tro mod det en gang valgte ynglested, forudsat at parret ikke forstyrres for meget i yngletiden. Specielt i tiden lige før æglægning er parret meget sårbart over for forstyrrelser.

Det største tidsforbrug finder dog sted i territorier, hvor parrene er forsvundet. Det tager nemlig langt mere tid at fastslå, at et par er forsvundet, end at det er til stede, idet man er nødt til at aflægge mange besøg yngletiden igennem for at være sikker på, at parret ikke bare er flyttet.

Territoriekamp

Men det store tidsforbrug giver også mange oplevelser. Som da jeg engang iagttog 2 par, som ville yngle samme sted. Det ene par havde ynglet på lokaliteten året før og havde genbesat territoriet, da et fremmed par dukkede op i slutningen af marts. Det førte til heftige kampe, som endte med, at det indtrængende pars han blev dræbt (og ædt) af det bosiddende par. Da havde stridighederne stået på i flere uger og førte til, at heller ikke det bosiddende par fik ynglet det år.

Under ovennævnte stridigheder indtraf en dag en sjov episode. De to hunner tumlede rundt i toppen af et træ, og under træet stod en fasan og turde ikke røre sig ud af stedet, selv om høgene overhovedet ikke havde tanke for den (mig ænsede de heller ikke). Selv da jeg gik nærmere for bedre at kunne se høgene, blev fasanen stående, selv om den tydeligt kunne se mig. Først da høgene fløj bort, skyndte fasanen sig at løbe sin vej.

Afstand mellem rederne

En ting jeg har lært efter 35 års omgang med Duehøgen er, at høgene er individualister. Nogle par er meget "talende", andre meget tavse. Nogle hunner er meget sky og letter fra reden, længe inden man når hen til dem; andre ruger så fast, at man kan støje rundt under reden, uden at de flyver af.

Der er også forskel på, hvor tit parrene flyver territorieflugt, men det har i høj grad noget at gøre med afstanden til naboparret. Denne er normalt 3-4 km, forudsat at der er egnede skove inden for denne afstand, og at bestanden har det godt. I en "mættet" bestand kan afstanden mellem to beboede reder gå helt ned til 2 km, undertagelsesvis mindre. To gange har jeg fundet beboede reder med en indbyrdes afstand på 1,6 km. Den ene gang fik begge par unger på vingerne, den anden gang gik ungerne til i begge reder, men det gjorde de i mange re-

der det forår pga. en kold og våd periode med. maj - med. juni.

Andre arter i territoriet

Når det gælder afstanden fra en duehøgerede til beboede reder af andre rovfuglearter, gælder der helt andre regler. Det er ikke ualmindeligt at finde beboede reder af Musvåge og Hvepsevåge ned til ca. 100 m fra en beboet duehøgerede. Derimod finder man aldrig spurvehøgere så tæt på; det ville Spurvehøgen ikke overleve. Den tætteste afstand, jeg har fundet mellem Duehøg og Spurvehøg, er 400 m (Valby Hegn i Nordsjælland); normalt er afstanden over 500 m.

Når Musvåger og Hvepsevåger ofte bor tæt på Duehøgen, skyldes det, at de ofte bruger ledige duehøge-

reder, som ofte er større og finere end deres egne reder, og da Duehøgen ofte har 2-3 reder med 100-200 meters afstand, snupper Musvågen ofte en af de ledige.

Også Ravn sætter pris på Duehøgens store, fine reder, og dette naboskab fører ofte til gensidige drillerier; men da Ravnens unger forlader reden på det tidspunkt, hvor Duehøgens unger klækkes - og hvor Duehøgehunnen altså ikke jager - fører det sjældent til tab af unger for nogen af parterne. Jeg har danmarksrekord i tæt afstand mellem Ravn og Duehøg, idet jeg to år i træk havde en ravnerede og en duehøgerede med en indbyrdes afstand på 50 m, og hvor begge arter fik unger på vingerne.

Duehøgebestanden i Fyns Amt 1980 - 2002

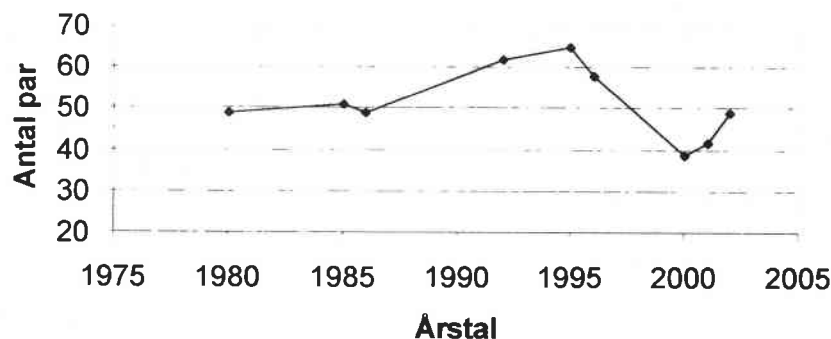
Duehøgebestanden er hvert år siden 1980 blevet fulgt på "Vestfyn", som i den forbindelse består af kommunerne: Fåborg, Hårby, Assens, Broby, Glamsbjerg, Tommerup, Nr. Åby, Ejby, Årup, Vissenbjerg, Sønder sø og den vestlige del af Odense kommune. I de anførte år er alle områder undersøgt grundigt, i den øvrige del af årene er kun dele af ovennævnte område undersøgt.

Ovennævnte område er på 1309 kvadratkilometer med 139 kvadratkilometer skov.

Antal par for "Vestfyn er fundet, mens antal par for Fyn er beregnet under hensyntagen til areal og skovprocent og under forudsætning af, at forholdene på "Vestfyn" kan overføres til resten af Fyn.

	1980	1985	1986	1992	1995	1996	2000	2001	2002
Vestfyn	21	22	21	27	28	25	17	18	22
Fyns Amt	49	51	49	62	65	58	39	42	49

Duehøgepar i Fyns Amt

Kurven viser bestanden i Fyns Amt, beregnet på baggrund af et undersøgt område på 1309 kvadratkilometer. Ved beregningen er der taget hensyn til både areal og skovprocent, og det er forudsat, at øvrige forhold – herunder Duehøgens dødelighed – er ens i hele amtet.

Bestandens størrelse

I de 9 år, hvor duehøgebestanden er undersøgt i området på 1309 kvadratkilometer, har jeg i snit fundet 22,2 par – med 28 par i 1995 som maksimum og 17 par i 2000 som minimum (se tabellen).

Se også kurven over den beregnede bestand i Fyns Amt. Ved beregningen er der taget højde for areal og skovprocent, og det er forudsat, at de øvrige forhold kan overføres fra undersøgelsesområdet til hele amtet.

Som det fremgår af tabellen og kurven, steg bestanden støt fra 1980 til 1995. Herefter styrtdykker den

frem til år 2000, hvor den lander på et niveau langt under 1980-niveaet.

Derefter går det igen fremad, så vi i 2002 har samme antal par som i 1980.

Årsag til tilbagegangen

Og hvad er så årsagen til den kraftige tilbagegang fra 1995 til 2000?

Det kan ikke være fødemangel. Duehøgens foretrukne byttedyr har haft det godt i denne periode. Desuden er Duehøgen så alsidig, at den ikke er afhængig af bestemte arter.

Det kan heller ikke være klimaet. Vintrene i denne periode har gennemgående været milde.

Det skyldes heller ikke dårlig yngle-succes, idet antallet af par, hvis yngleforsøg er slået fejl, har været normalt set over perioden som helhed, ligesom ungeproduktionen hos de succesfulde par har været normal.

Det skyldes heller ikke orkanen i december 1999. Ganske vist væltede mange redetræer, og andre blev fældet under oprydningen efterfølgende, ligesom oprydningen gav en del uro i skovene, men til min store lettelse viste det sig i foråret 2000, at mange duehøgepar flyttede pga. orkanen, men få opgav at yngle.

Tilbage bliver så kun en mulighed: En øget dødelighed i den voksne bestand. Dette bekræftes af, at der er en del 2K-hunner i bestanden, hvilket er et tegn på rekrutteringsvanskeligheder. Endvidere viser fældefjer fundet på ynglelokaliteterne, at der er en stor udskiftning af hunner. Man kan nemlig på fældefjerene se, om hunnen på lokaliteten er den samme som sidste år, eller der er tale om en ny. Ligeledes kan man se om det er en 2K, 3K eller en ældre hun.

Det er endvidere sådan, at man godt kan gå ud fra, at hvis en hun fra en lokalitet ikke er på lokaliteten næste år, så er det, fordi den er død. Det er yderst sjældent, at hunner flytter til en helt anden lokalitet, og hvis den skulle gøre det, vil den jo blive genkendt på den nye lokalitet pga. fældefjerene.

Der er sandsynligvis også en stor udskiftning af hanner – og altså stor

dødelighed blandt disse -, men det er vanskeligt at konstatere, da hannerne færdes i hele territoriet i fældningstiden, så deres fældefjer kun undtagelsesvis findes – i modsætning til hunnerne, der i fældningstiden konstant opholder sig på redestedet.

Hvad skyldes så den øgede dødelighed?

Ja, her kan man jo kun gætte, men nøjagtig den samme udvikling har vist sig i Vendsyssel i samme periode. Her falder det sammen med, at fasanudsætninger er kommet på mode i Vendsyssel i denne periode.

Men det er jo ikke tilfældet på Fyn. Her har vi hele tiden haft fasanopdræt. Alligevel er jeg tilbøjelig til at tro, at tilbagegangen i den fynske duehøgebestand skyldes ulovlig fældefangst. Der har været konstateret flere tilfælde af ulovlig fældefangst i perioden, og det er også i denne periode, at rævefælder med så stor en åbning, at Duehøgen kan gå i dem, er blevet lovlige.

Det er ikke den lovlige fældefangst, der er årsagen, for den har ikke et omfang, som kan forklare tilbagegangen i duehøgebestanden. Desuden skal de fangne Duehøge køres 30-40 km bort og slippes fri. Der er dog inden for de senere år, hvor denne ordning har bestået, kun en skytte, der har ringet til mig (jeg er koordinator for flytning af fangede Duehøge i Fyns amt) for at få flyttet fangne Duehøge. Vi må jo så gå ud fra, at de

øvrige skytter, som har fået dispensation til at fange Duehøge ved fasanopdrætspladser, selv har kørt dem til Kirkendrup Statsskov, hvor de skal slippes fri.

Til slut vil jeg lige gøre opmærksom på et forhold, som også kan være en trussel mod Duehøgen. Jeg har i de sidste par år oplevet eksempler på, at Duehøgens yngleforsøg er slået fejl pga. opsætning af Hochsitz (*kunstig udsigtspost til hjortevildt/red.*) nær reden. Om det skyldes ukendskab til

duehøgereden, eller om der er tale om en bevidst handling, for at Duehøgen ikke skal yngle, ved jeg ikke, da jeg endnu ikke har fået talt med de pågældende jagtlejere.

Lad os håbe, de seneste års fremgang i duehøgebestanden fortsætter, så alle kan få den fine oplevelse det er at møde denne flotte rovfugl i naturen, enten det er i territorieflugt over reviret, på anstandsagt eller i et lodret styrtdyk efter en Ringdue.

Duehøgens unge på reden. Foto: Biofoto/Erik Thomsen

Storke på Fyn i 2002

Af Erhardt Ecklon

Årets storkesæson startede den 7. marts, hvor en stork blev set ved Vinde på Fyn. To dage senere blev sandsynligvis samme stork set ved Odense Å i Hjallesø. Derefter skulle der gå en måned, før der igen blev set og meldt om storke på Fyn. I løbet af maj og juni måned sås flere storke ved Nr. Broby, Fangel, Ulbølle, Lakendrup og Arreskov, uden at det kan afgøres, om det var samme individ. En enkelt observation fra Sydlangeland fuldstændiggør billedet.

Juli og august er ikke storkemåneder på Fyn, men fra september er der igen en stork, der ses ved Lakendrup og Hudevad området.

Storketræf

Det helt store storketræf kom lørdag den 21. september, hvor en våd ornitolog sent om eftermiddag kunne melde om 13 storke, der var mellem landet på en nypløjet mark ved Hellev på Tåsinge. Normalt skulle de have befundet sig på vej over Bosperus, men i stedet klumpede den fede fynske muld sig under deres kløer i plovturen på jagt efter regnorme. Selv fik jeg meldingen af Pouls kone, idet Poul var i felten med teleskopet og kun iført islændersweater, der voksede i volumen i støvregnen (*Poul V. Rasmussen, som Havrevimpens læsere blandt andet kender fra artiklerne om Monnet/red.*). I første om-

gang blev der gættet på, at storkene kom fra Polen eller Tyskland, idet vinden havde været i øst i en længere periode; men farvekombinationerne på de tre ringe, som storkene bar, afslørede meget hurtigt, at det var storke fra det skånske storkeprojekt. Dagen efter kom de først mails fra Skåne, bl.a. fra en af "storkegården" ved Sövde, hvoraf det fremgik,

at 15 stycken storkar sträckte ut från Falsterbo den 18 sept och det måste vara dem. Tack för avläsningen av ringarna - det är alltid roligt att veta vilka som gett sig iväg. Hoppas att det fortsätter söderut!

Hälsningar Karin.

To af storkene var allerede vendt tilbage til Skåne og de resterende storkes ringe blev aflæst. Det var til gengæld et ret vanskeligt job. Ola Olsson, leder af storkeprojektet, mailede tilbage, at vanskelighederne med at aflæse farveringen skyldes, at storkene i den varme sommer havde "skittit på benen för att kyla av sig". Det lykkedes dog med nogenlunde sikkerhed at få aflæst 9 ringe trods østlig kuling med regn den efterfølgende søndag, hvor storkene var flyttet fra Hellev til en mark nord for Bjerreby.

Mediebevågenheden var stor. Foruden flere avisartikler lykkedes

En af de svenske gæster. Foto: Erhardt Ecklon.

det endda formanden ved hjælp af foreningens videokamera at tilbyde TV2-Fyn dogmefilmoptagelser fra storketræffet på Tåsinge.

Besøget på Tåsinge varede kun kort. Allerede mandag den 23. september sås storkene på Tåsinge for sidste gang, idet de fouragerede på en stubmark ved A9 øst for Lundby. Få dage efter kunne man fra Skåne meddele, at storkene var vendt hjem.

De næste storke dukker op på Sydlangeland.

Flere svenske storke

3 uger senere er der igen storke fra Skåne, der er nået til Fyns Amt, eller måske har de været der hele tiden! Om de har hørt om planerne for Nør-

reballe Nor ved Tryggelev skal være uskrevet, men tre storke med farveringmærkning blev indrapporteret til doffyn.dk af Søren Bøgelund torsdag den 10. oktober. Sandsynligvis er det de samme fugle der i den efterfølgende periode bliver rapporteret fra Gulstav Mose og Nørreballe Nor.

Flokken reduceres efterhånden til 1 stork, som meldes set første gang den 20. oktober af Lars Binderup Larsen. Storken opholdt sig omkring Sognegården, Lindelse, indtil søndag den 3 november, hvor Ole Goldschmidt ser den for sidste gang. I perioden fra den 5. november til den 8. november er der set to storke på Fyn, hvor den ene godt kan være Lindelse storken. Bent Staugaard Nielsen observerer en Hvid Stork på Midtfyn, samtidig

med at der ses Hvid Stork på Hinds-holm.

Stationær stork ved Bøsøre

Fra lørdag den 11. november til torsdag den 12. december befinder 'Stine Stork' sig ved Bøsøre på Østfyn. Det er på TV2s regionale nyhedskanal, at storken første gang nævnes, og farveringene bliver første gang aflæst af Hans Rytter og John Østergaard onsdag den 11. november. Storken var en hun, der er kommet til verden i 1980 og ringmærket med aluminiumring nr. 004. Det er en 22 år gammel dame. Sidste melding fra Bøsøre kom fra John Østergaard torsdag den 12. december kl. 9.00, hvor John skriver: "Stine stork" går på marken, det ser ud som om, der er mad nok endnu. Det ser ud som om, at hun går og tager foder i forbindelse med de køer, der går på marken. Hun går omkring kokasserne. Hun var her ikke i eftermiddags, så det kan godt være "Stine Stork", der har været ude at bruge vingerne?

Sagen var nemlig den, at der var set en overflyvende stork kl. 09.15 ved Ringe - A9 og kl. 13.45 ved Lundby på Tåsinge. Lørdag aften var den nået til Vinderup ved Limfjorden, hvor den ved årsskiftet stadig bliver fodret med kylling, sild og fedt, rigtig julekost.

Leif Novrup, Sevel beretter om Bøsørestorken:

Vi ved nu, at storken har fået navn af John Østergaard og hedder 'Stine Stork'. Her i Ål ved Vinderup er hun nu flyttet hen på nabogården til Peder Johannesen for at sove på hustaget her om natten. Det var kun første nat hun sov på Jens' gård. Hvor hun har sovet anden nat, vides ikke.

Men nu har hun både været i avisen og TV et par gange, så hun er ved at være kendt.

Stines historie

Fra Skåne har vi modtaget Stines historie:

Hon har häckat på min gård i 11 år, först i ett träd och sedan på det nybyggda logtaket. Hennes första partner var 064 i något år - sedan bytte hon partner som hon häckade med tills i våras. Då dog nämligen 064:s hona och 004 = "Stina" som ni kallar henne, var inte sen att gå tillbaka till sin första kärlek, 064 och 004 häckade i år och fick 1 st unge men eftersom 004 var en erfaren stork (21 år) så adopterade vi en storkunge som var utslängd ur sitt bo, till dem. Hon är vad vi säger "friflygande" - måste klara av att häcka och söka mat till sig och sina ungar alldeles själv. Det är bara under vintern som vi hjälper våra "friflygare" med mat!! "Stina" (004) och 064 klarade av båda ungarna och de flyger nu fritt, finns de i Skåne så har vi börjat mata dem nu, det är -3 gr C och snöar lite.

064 och hennes förra partner går här hemma på gården och undrar var hon är, om hon kommer tillbaka?

Storken "Stine Stork" nr. 004 stammer fra det skånske storkeprojekt (<http://www.skof.se/stork/>), hvor man nu har 200 storke, heraf ca. 50 frit flyvende. Hun har ynglet i 11 år på en gård ved Sövde i Skåne og fået mange unger på vingerne. Hun har haft to han-storke, som nu begge i Sverige undrer sig over, hvor hun er henne. Hun fik i år én unge med sin første kæreste og opfodrede desuden én unge, som var smidt ud fra en anden rede. Hun var jo en erfaren stork med sine 22 år. Det er første gang hun flyver fra Sverige.

Storkens fremtid

I forbindelse med storkebesøgene på Fyn har flere udtalt sig. Ole Goldschmidt – en erfaren ornitolog fra Langeland - udtaler til en lokal avis den 15. oktober: *"at han anser det for usandsynligt, at det kan lykkes at genskabe en naturlig storkebestand på baggrund af de opdrættede storke. Det har svenskerne nu prøvet i 15 år uden resultat. Selvom storkene er opdrættet i fangenskab, er det ikke utænkeligt, at de når frem til deres naturlige vinterkvarter syd for Sahara eller Nil-deltaet. Alene det, at de har fundet til Langeland, vidner om, at der trækdrift i dem, men deres muligheder er mindre end for deres arts-*

fæller, som er født ude i naturen, fordi de har problemer med navigationen".

Ola Olsson fra Storkeprojektet har kommenteret avisudklippet: *"Det är lite tråkigt om det framstår i tidningen som om detta är ungar som är uppfödda i fångenskap och sedan utsläppta. Så är inte fallet. De är födda helt och hållet i frihet, och storkungar kan ofta flytta söderut innan föräldrarna."*

Der har været mange overvejelser om, hvordan man skal redde storken fra at forsvinde. Flere faktorer er årsagen til at storkene er på vej til at forsvinde fra Danmark, hvor livsbetingelserne for storkene ganske enkelt er for dårlige. I 2001 døde Rudbølstorkenes unger af kulde efter en periode med regn, og Veggerstorkenes unger døde, fordi deres fjer ikke var ordentligt udviklede. Rudbølungerne havde sandsynligvis ikke fået tilstrækkeligt med føde til at kunne modstå en periode med ugunstige vejrforhold, og Veggerungerne var fejlnærede, idet de var opfostret for ensidigt med dambrugsfisk. Det var disse storkeunger, der skulle have dannet grundlag for næste generation af storke i Danmark. I år 2002 har 1-3 storkepar forsøgt at etablere sig i Danmark, men uden yngleresultat. Storkene har, trods ihærdig søgen, måtte opgive at finde egnede fødeområder her i landet, og dermed også at

yngle. Altså ingen storkeunger i DK i 2002. En anden faktor, der muligvis kan have spillet en rolle, er dårlige vejrforhold under trækket nordpå. Storken er en trækfugl, der overvintret i det sydøstlige Afrika, og i løbet af februar måned påbegyndes trækket nordpå. Omkring den 1. april ankommer storkene til Danmark. I marts måned i 2002 oplevede Mellemuropa et kuldefremstød, der sandsynligvis har forsinket nogle af storkene i deres træk nordpå. Det er sandsynligt, at nogle af de storke, der ellers normalt ville være nået frem til Danmark i tide, i stedet har slået sig ned på reder i Østeuropa eller i Tyskland, frem for at fortsætte nordpå. To enlige hanstorker på reder i Vesløs og Vegger har tålmodigt ventet hele foråret og sommeren på, at en hun skulle komme forbi, og hannen i Ribe fik dannet par, idet en hun kom forbi, dog for sent til at ruge i 2002.

På verdensplan er der i 1994 op-talt 166.000 ynglepar. I Danmark var der 6 ynglepar i 1994–1996, 4 ynglepar i 1997, 3 ynglepar i 1998 og i 1999 kun 2 ynglepar. I år 2000 yng-lede 3 storkepar her i landet; Ribe, Vegger og Rudbøl. I 1800-tallet yng-lede der mellem 8.000 og 10.000 storkepar i Danmark.

Storkestrategier!

I Frankrig, Holland og Schweiz har man deciderede storkefarme. For at forhindre at udsatte fugle skal bukke under for tørke og jagt på trækrueten, værner man dem af med at trække ved at holde dem halvtamme og fodre dem om vinteren.

DOF's holdning er, at vi skal bruge midler på at bevare de frodige enge og på at støtte det internationale arbejde med at sikre trækfuglenes livsbetingelser under hele den lange vandring. Samtidig med dette arbejder foreningen på i samarbejde med lokale landmænd at skabe betingelser for storken i 3-4 kerneområder i Sydvestjylland. Det er planen, at der skal skabes sjap-enge og arealer med 'gammeldags' hødrift. Om kampagnen lykkes må tiden vise, men den kan også få betydning for engfugle som Engsnarre, Dobbeltbekkasin, Stor Kobbersneppe, Rødben og Gul Vipstjert.

DOF's holdning kan læses i "Siden sidst" fra Fugle i Felten nr. 1 årg. 9, hvor Tim Hesselballe Hansen skriver: *Hvis den slags kan gradbøjes, må de svenske projekt-storke være de mest faunaforurenede fugle i den danske natur; men hvem tør foreslå, at de bortskydes?*

Fuglene på Matrikel 10 b, Refsvindinge

Af Kurt Kristensen

For mange er ornitologi noget der dyrkes ved at tage bilen og køre ud på tre-stjernede lokaliteter. Imidlertid kan man se mange fugle og have stor fornøjelse og glæde med dem ved at følge med i sit nærområde. Havrevimpen har bedt Kurt Kristensen berette om, hvad man kan opleve året rundt i en have. Vi lægger ud med en introduktion af haven samt januar måned. Vi vil så følge fuglelivet i haven gennem det kommende år med artikler i de næste tre numre. På forhånd tak til Kurt.

Januar 2003

En tårnfalk er på vild flugt ind over trætoppene, skarpt forfulgt af et par krager. Jeg kan se det her fra spisekrogen i køkkenet, hvor kikkerten har sin faste plads på hylden, lige over mit hoved.

Det er godt at kunne holde øje med hvad der sker i haven, selv om man er midt frikadellerne og den brune sovs.

Nå! Holde øje med, er nu så flot sagt, det er kun en lille del af haven, jeg kan se her fra køkkenvinduet, for haven er stor. Hele grunden, inklusive bygninger og gårdsplads, er på 8.750 m².

Det vil sikkert være rart for læserne, om jeg lige skitserer havens placering i verdenshjørnerne og hvilke planter og træer, den rummer. Tanken er jo, at vi skal vende tilbage til foderbræt, ynglefugle og spændende gæster året igennem, i flere artikler.

Grunden ligger ikke stik nord-syd, nærmest lidt forskudt, men hvis vi siger, at indkørslen ligger i det nordvestlige hjørne af grunden, går vi ikke helt galt i byen. Her, i det nordvestli-

ge hjørne har vi et bredt stykke med hybenroser, paradisæbler og et lindetræ.

Følger vi den vestlige side kommer vi til en stor gruppe rødgran, en del rødæl samt ask og ahorn med undervækster af hylde og vilde roser.

Mod syd er haven mere åben idet der står nogle store rødgran, nogle asketræer og et egetræ. Indenfor disse er der en gammel tjørnehæk, der giver godt med underlæ.

I det sydøstlige hjørne står der to store lærketræer, og langs hele den østlige side er der to rækker 30årige hvidgran, som næsten hvert år giver en stor mængde kogler. Indenfor grænerne er der beplantet med en række forskellige sirbuske.

Tilbage er så det nordlige hegn, der også består af hvidgran med hassel og hylde som underlæ, på et stykke er der en gammel blandet tjørnehæk, der har fået lov at gå i højden.

Som man vil se har jeg gjort meget for at skabe læ i haven, men det har også været nødvendigt, for uden om hele ejendommen ligger der marker, der giver frit spil for vinden.

En lille sø giver fuglene mulighed for at drikke. Foto: Kurt Kristensen.

Især østenvinden kan være skarp. Det så vi tydeligt i december måned hvor vi havde en uafbrudt, kold vind fra øst.

Besyderligt var det at se foderpladsen i den tid. Alle de små gæster, der ellers dagligt holder til i haven, var forsvundet, flere dage var det foder, jeg lagde ud, kun delvis blevet spist, den skarpe østenvind må have jaget dem ned til mosen og skoven, der ligger en lille halv kilometer vest for haven.

Inden for hegnene er der hundredårige æble- og pæretræer, en stor valnød, og næsten centralt står havens vel nok største træ, en korkelm. En lille sø med trædesten til fuglene er der også blevet plads til samt mange småbuske, berberis, ribes, forsytia og en hel del rhododendron, grupperet omkring stenhøjsbede. Spadseregange

er der derimod ikke mange af, der hvor der ikke er hasselurt og stenbræk er der græs.

Det må også med, at ukrudtsplanterne får lov til at brede sig mellem granerne og at noget af det græs, der ligger mere eller mindre skjult, ikke bliver slået før det har sat frø. Hist og her ligger der et par risbunker, alt sammen til glæde for Gærdesmutter, insekter og Pindsvin.

I skrivende stund er det koldt, minus 8 - 10 ° men vinden kommer ikke fra øst mere og sneen har lagt et tykt, hvidt tæppe over alt.

Jeg sidder ved mit vindue og ser ud på det smukke panorama, hvor gran-grene, tuja og andre stedsegrønne vækster er tynget ned af sneens vægt. På stenbordet nær foderbrættet ligger en dyne af sne på hen ved 20 cm.

Men i modsætning til den grå og fugleforladte decemberhave, er der nu en livlig trafik ved foderbrættet og i træer og buske i nærheden. De altid livlige og glade Blåmejser og Musvitter flokkes sammen med Solsort. De er faste gæster ved foderpladsen sammen med Grønirisk og Skovspurv. På det sidste har der også været mange Kvækerfinker og Grønsisken.

En Stor Flagspætte hænger i en skal af kokosnød og hakker grådigt indholdet i sig. I yngletiden kan han mageligt nå at tømme skallen på en dag, nu i vintertiden, hvor han er alene går det lidt langsommere. Skallen fylder jeg op med 1/3 havregryn, 1/3 hirse og 1/3 hakkede jordnødder, der er blandet med smeltet margarine. Jeg bruger fortrinsvis margarine, der er fremstillet af solsikkeolie.

Stillits og Dompap viser sig også ved foderbrættet, ikke dagligt, men alligevel ret ofte. Jeg tænker, de føler sig tiltrukket af de mange kogler i hvidegran og rødell, som de besøger sammen med Grønsisken. Senere søger de så til flokken omkring foderbrættet.

Ind under buskene, nær foderpladsen, er jeg begyndt at strø lidt hirsefrø til den sky Jernspurv. Den viser sig gerne i de tidlige morgentimer og sent på eftermiddagen. Stresset og nervøs napper den sig et par frø, så er den inde under buskene igen. Rødhalsen holder også til i ly af buskene.

Ellers er det solsikke, hirse og hampefrø, der bliver lagt på foderbrættet, sammen med lidt franskbrødsteminger

På jorden har jeg lagt nedfaldne æbler, som har haft et frostfrit ophold i stalden et par måneder, også solsikke og hampefrø bliver strøet med let hånd på jorden. Solsort og Sjagger er ivrige ved æblerne.

Solsorten er grådig, den er også stridbar. Især en gammel hun er slem, hun rydder pladsen for alle andre fugle, når hun viser sig. Grådigt hugger hun i sig, og det er utroligt, hvad der kan forsvinde i hendes store svælg, en franskbrødstemning forsvinder ubesværet i en haps. Hun er let genkendelig på sin knækkede vingefjer, gad vist om den skyldes hendes hidsige temperament.

I efteråret skar jeg hovederne af nogle Solsikker og lagde væk, de er nu, til stor fornøjelse for både fuglene og mig, hængt op i et træ.

Skovskade, Husskade og Spætmejse ser jeg daglig, ligesom flagspætten. Til gengæld har jeg kun et par enkelt gange haft en Tyrkerdue på besøg, skønt den yngler i landsbyen tæt herved.

Kernebidder, Sumpmejse, Sortmejse og Topmejse er ikke daglige gæster; men der hænder at de kommer på foderpladsen.

Jeg fik en ny Gærdesmutte her i efteråret. Den foregående var jeg meget glad for. Hver gang jeg viste mig i haven, var han der og gav sit besyv med, han fulgte mig trofast, og svirrede mig om ørerne. Desværre! En skønne dag var det slut!

En morgen jeg kom ud lå han hovedløs på trappestenen, det var en hilsen fra min kat, som har for vane at lægge en gave til mig dér, som oftest i

form af mus og muldvarper. Denne gang var jeg dog mindre begejstret for presenten.

Den nye Gærdesmutte har fundet sig godt tilrette. Jeg kan følge hans færden i staldbygningerne, især her i disse kolde januardage med sne og frost, for overalt i stalden kan jeg finde iturevne vinger af Nældens Takvinge og Dagpåfugleøje. Det er naturens orden, selv om jeg gerne havde set insekterne på vingerne til foråret i stedet.

På Naboens mark, der hvor han indtil for nylig havde sine sukkerroer liggende, går der Råger, Gråkrager og Alliker og forsøger at finde sig et måltid. Ofte både hører og ser jeg Ravn, når den flyver lige forbi haven, og jeg fryder mig over, at denne dejlige fugl igen kan ses mange ste-

der. Da jeg i 1953 blev medlem af DOF var den kun at finde i Sønderjylland med ganske få par.

Peter Fasan hører også med i billedet. Han er næsten håndtam, har holdt til i haven gennem flere år og tror efterhånden, at han hører til familien. Hvis jeg er lidt for sent på den om morgenen med fodringsrunden, så stiller han sig midt på græsplænen og skrogrer højlydt: "Kommer du ikke snart?"

Vinteren bed, men nu, hvor jeg sidder og ser ud mod granerne, er en stor flok Stillits i gang med at gøre sig til gode med koglefrø. Ringduen er allerede begyndt på sin parringsflugt.

Foråret venter lige om hjørnet, hvis da ikke kong vinter har endnu et par kuldegrader i ærmet.

Vinterstemning. Foto: Kurt Kristensen.

Forårstræksteder i Fyns Amt

Af Jan Holm Jensen

Indledning

Mange af de fuglearter, vi iagttager, er trækfugle, som kommer om foråret og forlader landet igen om efteråret. Men situationen er langt mere kompliceret, idet der stort set forekommer trækkende fugle hele året igennem.

Hvis man har interesse i at følge disse træk, er det en god ide bevæge sig ud til et af de steder i Fyns Amt, hvor trækket bliver koncentreret. Man skal dog ikke forvente sig for meget at de fynske træksteder, som ikke kan sammenlignes med f.eks. forårstrækstedet, Skagen.

Det er derfor vigtigt at kende de forskellige faktorer, som påvirker trækket, således at man kan vælge det rigtige sted på det rigtige tidspunkt. Følgende faktorer er det klogt at tage hensyn til:

- Datoen i kalenderen
- vindretningen og styrken
- temperaturen
- skydække/nedbør
- valg af træksted i Fyns Amt.

Såfremt man tager hensyn til disse faktorer, samt en god blanding af held, erfaring og masser af tålmodighed, har man chance for at opleve store træktal, som der refereres til med observationer gennem årene.

Datoen i kalenderen

Bortset fra nogle få vintermåneder omkring december og januar forekommer der fugletræk hele året. Der findes forskellige former for træk – nogle arter trækker pga. temperatur og tid på året, mens andre arter mere følger datoen i kalenderen. Desuden findes kompensations- og fourageringstræk, især på havet, som kan blande sig i det øvrige træk. Normalt vil det rigtige forårstræk gå mod nordøst over Fyns Amt og mod sydvest om efteråret.

Generelt trækker de arter først om foråret, som trak sidst mod sydvest om efteråret. Dvs. arter blandt småfuglene, som Sanglærke, Dompap og Gulspurv, trækker tidligt på foråret, og de forlod ligeledes landet sent i november, hvor de fleste fuglestationer og fuglefolk er gået i hi for vinteren.

Forårstrækket topper i antal omkring april, men det forsætter for nogle arter langt hen i juni, og de seriøse fuglestationer stopper da heller ikke aktiviteterne før efter 10. juni. Allerede i slutningen af juni begynder efterårstrækket, idet de første vadefugle kommer tilbage fra det nordlige efter æglægningen.

Vindretning og styrken

Normalt vil vindens retning og styrke være en vigtig faktor for fugletræk-

ket. Men vær forberedt på overraskelser. Generelt vil trækket være størst ved svage vinde fra NØ, men vindens retning vil være en afgørende faktor for, om du skal vælge at køre til Horseklint ved Fyns Hoved eller Enebærødde.

Personligt mener jeg, at de fleste fuglearter vælger at trække over havet i modvind (modvindstræk), men der er store variationer. Vindstyrken har derfor en øvre grænse omkring 8-10 meter/sekund, hvor den næsten umuliggør træk i modvind; men jeg har set Musvåger kaste sig ud over Storebælts bølger og i lav højde trække over vandet i 10 meter/sekund. Dette er ikke en adfærd, man normalt vil tillægge en svævetrækker.

Temperaturen

Om foråret er lave temperaturer en hæmmende faktor for især småfugletrækket. Omkring 4 graders varme begynder der rigtig at ske noget. Så er du på en ellers god dag i marts eller begyndelsen af april taget til Horseklint og ikke kan forstå, hvorfor der ikke er gang i småfugletrækket, så har du måske glemt, at meteorologerne lovede nattefrost og lave temperaturer om morgenen.

Skydække og nedbør

Generelt er igen skyfrit vejr uden tåge og nedbør det mest gunstige for fugletrækket, men der er igen her mange undtagelser for reglen. Især det kendte finketræk i begyndelsen af april kan forekomme i stort antal i både

tåge og regnvejr. Det antages at især nattrækket, som antalsmæssigt må være langt det største, har en vis afhængighed af skydække og sigtbarhed. Så vil du checke småfugle i krattene ved Jøvet på Fyns Hoved eller på Sydlangeland om efteråret, er det bedst en dag efter en nat med skydække og tæt tåge. Derved har nattrækket ikke kunne orientere sig på stjernehimmelen eller ved landkendning, og fuglene er i stedet blevet på land og kan findes i krattene. Det er også efter sådanne situationer man kan opleve fuglefald, f.eks. på Christiansø eller sågar Sydlangeland, hvor det vrimler med fugle i krattene.

Valg af træksted i Fyns Amt

Generelt skal man om foråret søge mod de nordlige og østlige dele af Fyns Amt, fordi fugletrækket går den vej og koncentrerer, hvor landjorden spidser til, og der opnås en tragteffekt. I prioriteret rækkefølge drejer det sig om Hindsholm/Horseklint, Hov Nordstrand på Nordlangeland, Enebærødde, Knudshoved, Flyvesandet og til sidst Ærø Hale øst for Marstal. Når det drejer sig om flere mulige steder på Fyn, drejer sig det også lidt om, at forårstrækket over Fyn spredes, og at man ikke skal vente sig massive trækforekomster. De fynske feltornitologer ville blive rigt begavet, hvis Fyns Amt kunne drejes 90 grader med uret, således at Middelfart pegede mod Sjælland og Sydlangeland mod Als!

Om efteråret går fugletrækket den modsatte vej og koncentrerer sig ved sydlige og sydvestlige spidser, og de kan med noget held også bruges om foråret, fordi fuglene helst passerer vand på de smalleste steder. Det drejer sig her om primært Sønderhjørne og sekundært Sydlangeland og Ærø.

Hindsholm/ Horseklint

Horseklint er ubetinget Fyns Amt bedste forårstræksted, som det også ses af nedennævnte observationer. En traditionel trækdag starter tidligt om morgenen ved daggry. Man bør parkere ved sømærket på vej til Fyns Hoved før Jægerhotellet og gå til fods gennem sommerhusområdet til den nordøstlige punkt, der hvor landtangen Tornen starter. Her lå engang en klint, som hed Horseklint, men havet har taget den og kun efterladt en mindre sandvold og en busk, som man med held kan finde lidt læ ved.

Hvis du er i tvivl, kan du roligt deltage i en af de traditionelle DOF Fyn-ture til stedet. Problemet ved disse ture er, at de på forhånd jo skal fastlægges på et bestemt tidspunkt, og det er langt fra sikker, at vejret er optimalt den dag.

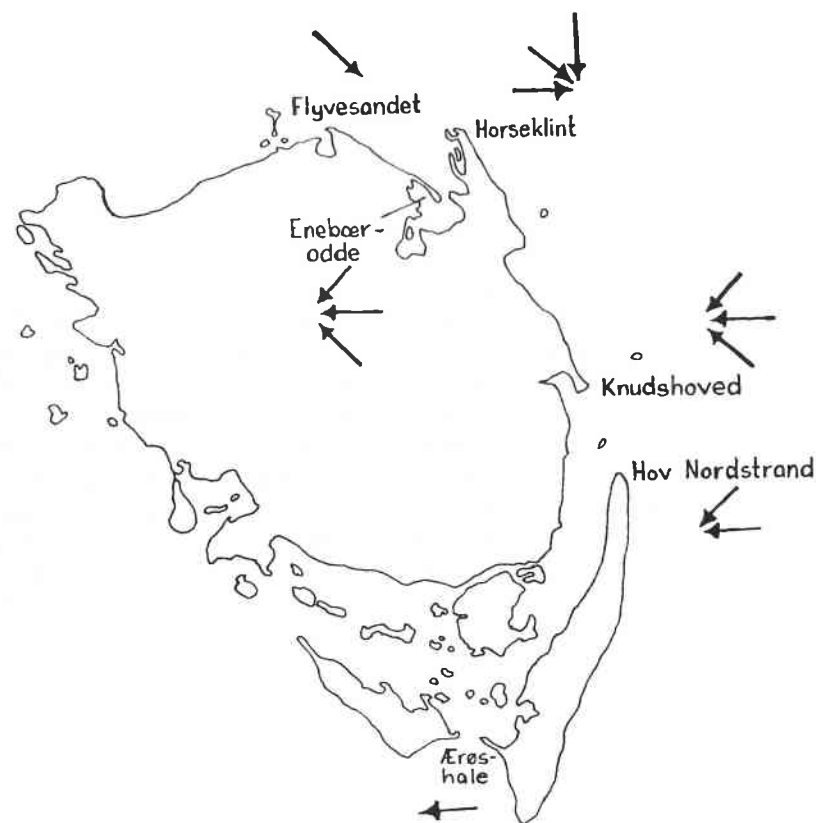
Du skal starte heroppe tidligt på året, fordi det første træk af de sidst ankomne arter om efteråret, allerede flyver nord på igen på gode dage i februar. Det er især arter som Sanglærke (1000 5/2, 4126 21/2 FES) og Ringdue (4200 29/1-90, 6585 16/3-90 /MRP). Afhængig af vinterens styrke regner man normalt med at forårs-

trækket starter 10.-15. marts, hvor også fuglestationerne begynder aktiviteterne, og nu begynder der at komme flere arter til som Gråsisken (347 2/3-96 MMJ), Gulspurv (476 31/3-84 TE), Grønirisk (404 31/3-84 TE), Allike (1152 18/3-84 TE) og Jernspurv (1450 31/3-84 TE).

Senere i april topper de "store" arter som Bog/Kvækerfinke, Stær, Tornirisk, Engpiber osv. Men trækket på Horseklint fortsætter på fuld styrke i maj med svaler, Gul Vipstjert og Mursejler.

Morgentrækket, som jo mest består af småfugle, klinger normalt af efter 3-5 timer, men på gode dage kan de køre hele dagen. Imellem småfuglene kommer også lidt rovfugle, nok især Spurvehøg og Musvåge. Hvis man specielt er interesseret i rovfugletrækket, kan det normalt betale sig at søge lidt ned af Hindsholm til Vågebakken, bakken bag Stubberup Kirke eller Måle Bakke, men herom en anden gang.

En træktur til Horseklint efter småfugletræk vil normalt give bedst resultat, når vinden er mellem nord og vest. Ved østlige vinde, som ellers er optimalt for trækket andre steder, er trækket ved Horseklint stærkt reduceret. Temperaturen må ikke være under frysepunktet, hvorimod skydække og vindstyrke ikke er så afgørende faktorer. Ved svag vind går fuglene højt, og lavere ved stærkere vind. Kendskab til fuglenes trækkald er vigtig, og det kan oplæres gennem brug af CD'er/bånd eller gennem

Kortet viser amtets bedste forårstræksteder. Pilene angiver de gunstigste vindretninger for de angivne lokaliteter. For nogle lokaliteter – Enebærodden og Flyvesandet, skal disse tages ret bogstaveligt. Andre lokaliteter er knap så "vindafhængige", Hov Nordstrand kan for eksempel også være udmærket i sydlige vinde. Indtræk kan med held ses på Sydlangeland og Sønderhjørne.

DOF-Fyns stemmekurser, som afholdes med års mellemrum.

På gode træk dage eller hvis småfuglene svigter, skal man også holde øje med havet, fordi et ikke ubetydeligt havtræk også passerer nordpå forbi Horse-klint.

Hov Nordstrand

Trækstedet ved Hov Nordstrand på Nordlangeland findes ved at køre helt til spidsen, hvor vejen ender og parkere ved den hvide toiletbygning. Hvis vinden tillader det, skal man gå lidt ned på stranden, hvor man har den optimale placering. Vinden skal gerne her være i det østlige og nordøstlige hjørne. De øvrige faktorer med vejret og tiden svarer til Horseklint og andre træksteder.

Hov Nordstrand har fra tid til anden været godt dækket, dels i 70'erne og dels da DOF-Fyn havde forårsfuglestadion her i midten af 90'erne.

Trækket er generelt nok mindre end ved Horseklint/Hindsholm, men der findes også pæne tal herfra: Hede-lærke 115 5/4-96 (KNF), Gul Vipstjert 1007 18/5-96 (JSA, OTØ) og Bog/Kvækerfinke 15889 7/4-96 (JSA, OTØ).

Enebærodde

Området før Enebærodde danner en svag trækruse, hvor forårstrækket under gunstige forhold kan registreres. Hvis vinden er i det østlige hjørne vil fuglene, som møder Fyns nordkyst, følge denne og ende ude ved skoven Charlottenlund ved starten af Ene-

bærodde. Samtidig danner Odense Fjord en svag barriere, som tvinger fuglene mod nordkysten. Den afgørende faktor for trækket på dette sted er vindretningen. Vinden skal være mellem nordøst og sydøst. Hvis vindretningen skifter til det nordvestlige hjørne, vil trækket i stedet følge nordkysten og ende ved Flyvesandet.

Hvor skal man så placere sig i området? Før i tiden har der været observeret ved enden af Gravemaden (KDJ), men de fleste vælger i dag at gå ud af Enebærodde og placere sig ved Drejet. Man står her i udmærket læ for østenvinden og kigger mod vest mod Charlottenlund. Hvis man vælger at stå ved Drejet, skal man være meget opmærksom på udtræk over havet ved Charlottenlundskoven. Som man ser ved andre træksteder også, er der nemlig forskel på, hvilke fuglearter som mest villigt flyver ud over havet og hvilke arter, som vælger at følge Enebærodde ud forbi Drejet. Fiskeørn og Blå Kærhøg trækkes hyppigt over havet mod Hindholm fra Charlottenlundskoven, tilsammen med en del småfugle (f.eks. finker og lærker).

Flyvesandet

Kystområdet ved Flyvesandet ligger på højde med Fyns Hoved, og selvom området ikke danner en spids landtange, kan der under gunstige vejrforhold registreres et pænt fugletræk. Man kan med fordel tage til Flyvesandet, hvis vinden er i det nordvestlige hjørne. Der er rapporteret om

indtræk af fugle på Endelave, og disse fugle kommer uden tvivl fra det nordfynske område omkring Flyvesandet og Æbelø. Der er også her forskellige steder, man kan vælge at placere sig. Ofte vil en placering bag buskene helt ude ved tangen mod temereservatet være gunstigt (området hvor drageflyverne er). Herfra overskuer man fint området mod campingpladsen i sydøstlig retning. Mange arter f.eks. stæreflokke vil passere forbi i nordvestlig retning mod Æbelø, og senere på dagen har man et godt overblik over eventuelle Musvåger, som søger udtræk mod Jylland. Man skal dog være opmærksom på et eventuelt tidligere udtræk fra kysten mod øst. Det er således rapporteret (THH, BAN) om udtræk fra kysten før Fyns nordligste spids ved flaget nord for campingpladsen. Ligeledes har jeg ved kraftige vestlige vinde set finke-trækket fortsætte rundt om Flyvesandet, over fugletårnet og mod syd over Nr. Nærrå Stranden. Alt i alt skal man ikke forvente sig de store træktal fra dette område.

Knudshoved

Både forår og efterår kan der registreres et træk af fugle ved Knudshoved uden for Nyborg. Selve halvøen og Sprogø har altid udgjort elementerne for en træklinie, men den er for flere arters vedkommende blevet forstærket af Storebæltsbroen.

Knudshoved er bedst, når vinden er i det østlige hjørne, men retningen er lidt afhængig for, hvor man med

fordel kan placere sig. Ved kraftige nordøstlige vinde går småfuglene ud helt ned til vippefyret. Omvendt ved sydøstlige vinde kan trækket gå langs motorvejen og endda på den nordlige læside af Vestbroen. Ellers er det godt at placere sig cirka midt i det hele ved stranden foran kursusbygningerne, hvor den sydlige del af havnemølen starter. Her kan trækket tage lidt højde over træerne på halvøen.

Efter færgestedet er lukket, og der er bygget rasteplads, er der nu fortrinlige adgangsforhold, hvor man kan gå på en nord/sydlig retning, indtil man opnår den bedste placering.

Ærøs Hale

Strandområdet øst for Marstal på Ærø danner en krum odde, som på kortet hedder Ærøs Hale (jeg mener også, at området er kaldt Eriks Hale). Under ophold på Ærø i påskeferierne har jeg gennem nogle år konstateret et beskedent udtræk af fugle fra dette punkt. Man kan parkere ved sydkysten og gå langs de små badehuse et stykke ud af halen, indtil man ligesom kommer fri af skoven ved campingpladsen og kan overskue Marstal by. Der går uden tvivl et træk i østlige vinde fra Als over Ærø og videre mod Langeland. Trækket koncentrerer sig ikke afgørende pga. spredningen over øerne i det syd-fynske øhav, og Ærøs Hale er bestemt ikke i stand til at levere store træktal om foråret.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 1. oktober - 1. februar. Der er kun 1 "hård observation", men derimod mange rekordsene forekomster af især vadefugle. Derudover er det glædeligt at mængden af indberetninger fortsat stiger markant. TAK for det.

- Periodens "hårde" observationer -

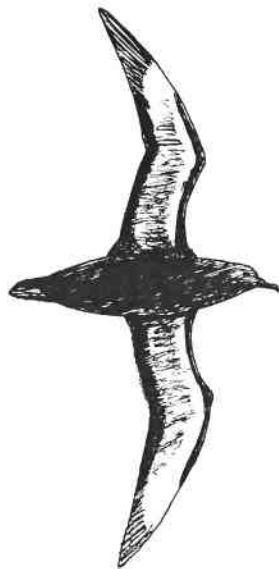
Islom	Horseklint 28/10
Sodfarvet Skråpe	Horseklint 28/10
Lunde	Horseklint 24/1 (3. fund).
Hvidvinget Korsnæb	Langesø 7+11/1

Islom
28/10 1 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH).

Nordisk Lappedykker
2/11 1 R Arreskov Sø (RYT, BSN, EDA, MMJ). 4/11 1 R Brændegård Sø (EEE, CJB). 24/1 1 NV Horseklint (THH).

Sodfarvet Skråpe
28/10 1 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH).

Sule
28/10 1 2k S + 2 ad & 1 3k N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH). 28/10 1 ad Ø Flyvesandet (SG). 29/10 1 ad + 1 2k T Fællesstrand & Fyns Hoved (NBJ, RYT). 3/11 1 2k N Horseklint, Fynshoved (MRP, KHL, BEC). 10/11 1 ad N Horseklint (MRP, KHL).

[Hvid Stork]

Flere forvildede udsætningsstørke satte kulør på avis og tv-nyheder. 10-12/10 rastede 3 farvemærkede i Gulstavområdet (SØB, FIE, OHG). 19/10 trak formentlig 2 af disse mod henholdsvis V og NØ ved Fakkebjerg (SØB m.fl.). Den sidste blev derimod set ved Vindeby & Lindelse frem til 3/11 (EEE, OHG). 6/11 rastede et individ med ukendt herkomst ved Viby, Hindsholm (Vivian Neidel). Fra 5/11-12/12 flakkede en ny (dvs. ikke langelandsfuglen) farvemærket fugl rundt på midtfynske marker (TMØ. mfl.). 12/12 sås den overflyvende ved Ringe (TMØ) og 4½ time senere sås vel nok samme fugl overflyvende ved Lundby, Tåsinge (OHG). Hvorvidt det er samme fugl, der rastede på taget af Ringe Sygehus 30/12 (FLB), får vi aldrig vished for.

Sædgås

31/12 135 R Wedellsborg er vintermax. (AVL).

Tundrasædgås

11/1 1 R med 7 Skovsædgæs Keldsnor, Rath, Sydlangeland (OHG). 25/12 1 R Hockenhavn, Blankenborgvej (ESM, EDR).

Kortnæbbet Gås

15/10 8 SV + 6 S Dovns Klint og senere på dagen 2 OF Søgård Mose (JHJ, NBJ, ESM, EDR). 12/11 11 T Mågeørerne, Bogense (JEB). 15/12 2 TI → R Wedellsborg (MMJ). 23/12 1 N Monnet, Tåsinge (EDA). 31/12 11 Wedellsborg (MMJ). 1/1 3 R

Monnet (LBL, RBL). 5/1 1 V → R Flyvesandet (SG, THH). 27-28/1 2 Føns Vang (THH, MMJ).

Blisgås

12/11 119 R Lindøhoved, Jersore er vintermax. (JEB).

[Dværsgås]

1/11 1 ad Vigelsø (KDJ), fra det svenske udsætningsprojekt.

Bramgås

2/10 4855 SV Henninge Nor, Langeland (OHG). 6/10 2800 V Dovns Klint (ELM).

Lysbuget Knortegås

7/1 1 V Flyvesandet (MMJ) og 10 R Mågeørerne, Bogense (JEB). 11/1 4 R, 12/1 7 Flyvesandet og 6 Bogense Diger (MMJ). 15/1 4 R Lillebæltsbroen, plænen, Strandvejen (MMJ). 22/1 7 R Mågeørerne (SG). 24/1 2 R Fællesstrand (THH). 27/1 2 Emtækær Nor (THH). 28/1 3 R Horseklint (MMJ).

Nilgås

24/1 3 R Arreskov Sø (HKN).

[Mandarinand]

Denne fantastisk flotte fugl har det tilsyneladende godt i det fri! I Fruens Bøge, Odense er der således set op til 13 fugle på en gang!

Pibeand

Primo november sås hele 1600-1800 ved Kærby Fed/Seden Strand, Odense Fjord (AVL).

Knarand

Endnu engang har denne art sat ny rekord. 16 + 25/10 147 Tryggelev Nor (SØB, OHG).

Skeand

2/11 500 Brændegård Sø er ny rekord (BSN).

Rødhovedet And

1/11 1 hun R blandt 23 Små Skalleslugere i Arreskov Sø (KUH).

Lille Skallesluger

12/10 1 hun Brændegård Sø er rekordtidlig ankomst (GJØ). (Hidtil tidligste var 16/10-93).

Sort Glente

9/10 1 R Lillebæltsbroen (PLØ).

Rød Glente

11/10 16 SV Dovns Klint, Sydlangeland (SØB, FIE). 15/12 1 Nørreballe Nor (KDJ, NRA, Aksel Hansen).

Havørn

Udover "søørnene" er 10-11 forskellige fugle set rundt omkring.

Rørhøg

1/10 16 (heraf 12 1k) SV Gulstav, Sydlangeland (SØB). 21/10 1 ad hun SV Sundet, Faaborg (PDP). 10/11 1 hun R Gulstav, Sydlangeland (SØB).

Fiskeørn

7/11 sås en meget afkræftet fugl ved Lille Skræppenborg. Fuglen var dog ikke til at indfange. (PLØ).

Storfalk sp.

7/1 1 R Mågeørerne, Bogense og 9/1 1 R Æbelø Holm (JEB). Da observationen ikke blev meldt ud med det samme, forsvandt samtidigt muligheden for artsbestemmelse.

Vandrefalk

Den gennem de sidste 5 år overvintrende hun ved Langelandsbroen er desværre ikke set i vinter.

Agerhøne

22/10 28 Jersore er rigtig mange (SG).

Trane

25/10 ca. 20 SV Gislev (JSA). 30/10 23 S Brændegård Sø (EDA, THH, JPÅ).

Klyde

Rekordsen observation: 10/11 2 Vigelsø (OBO).

Stor Præstekrave

12/12 2 Bogense Mole (DMZ, RSJ).

Dværgryle

Amtets 2 seneste observationer nogensinde sås 16/10 9 R Tryggelev Nor, Sydlangeland (SØB) og 18/10 3 R Monnet, Tåsinge (PVR, Aksel Hansen).

Krumnæbbet Ryle

16/10 1 R Tryggelev Nor, Sydlangeland (SØB).

Sortgrå Ryle

7/1 1 R Urehoved, Ærø (LOG). 9-11/1 op til 5 (heraf 1 ringmærket) Knudshoved Gl. Færgehavn (PRA, Keld Christensen m.fl.). 9/1 1 Tor-

nen (SG). 16/1 1 Horseklint (SG, EDA).

Brushane

2 sene observationer (seneste er 13/11-99 1 Vigelsø). 2/11 10 Egensedybet (ELM) og 10/11 1 R Tryggelev Nor (JSA).

Enkeltbekkasin

2/10 1 R Slipshavn Enge, Knudshoved (ESM) og 1 R Egensedybet (CJB). 8/10 2 Gulstav Mose (MMJ, SØB, Arne Ruohonen). 10/11 1 Emtekær Nor (MMJ). 6/1 1 Hudevad, åen v. naturbørnehaven (Aino Faldborg). 7/1 1 Sundet, Faaborg (LBR). 11/1 1 Bogø Kolonihaver (MAT). 14 + 23/1 1 Slambassinnet (MMJ, SG).

Stor Kobbersneppe

6/10 2 R Ølundgård Inddæmningen, Fugletårnet (PAJ, KEB). 26/10 1 R Keldsnor (PAJ, KEB).

Stor Regnspeve

15/12 268 R Fællesstrand, Fynshoved er amtsrekord (MRP, KHL, BEC).

Sortklire

6/10 52 R Slambassinnet er ny amtsrekord (PAJ, KEB).

Hvidklire

10/11 3 R Vigelsø (OBO) og 12/11 1 R Bøjden Nor, Horne Land (RYT) er sene fugle.

Svaleklire

5 + 11 + 31/1 1 R Hågerup Å, Kværndrup (RYT, LBR, SG).

Tinksmed

6/10 1 R Slambassinnet er rekordsen (PAJ, KEB).

Mudderklire

8/11 1 R Bøjden Nor, Horne Land (Anni og Peter Nielsen).

Almindelig Kjove

5/10 1 V Dovns Klint (ELM). 7/10 2 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA). 28/10 1 V Flyvesandet (SG). 4/11 6 S Vognsbjerg, Sydlangeland (SØB).

Almindelig / Mellemkjove

9/10 1 S Dovns Klint (SG, EDA).

Sorthovedet Måge

3/1 1 ad R Strib (LLC).

Dværgmåge

4/11 378 S Vognsbjerg, Sydlangeland (SØB). 2/12 7 ad S Spodsbjerg Havn (JSA).

Middelhavsmåge

9/11-15/12 1 4k R Bagenkop Havn (MMJ, JEB, RYT m.fl.).

Kaspisk Måge

26/11 1 1k R Bagenkop Havn (THH, HKN). 14-15/12 1 2k R Bagenkop Havn (JSA).

Splitterne

19/10 4 V Dovns Klint er 4 dage senere end den hidtidige rekord (ESM, EDR m.fl.).

Fjordterne

6/10 1 R Slambassinnet (PAJ, KEB).

Alk

28/10 317 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH), 11 V Flyvesandet (SG).

Lomvie/Alk

28/10 110 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH), 84 V Flyvesandet (SG).

Tejst

28/10 21 N Horseklint, Fyns Hoved (EDA, THH) mod 8 V Flyvesandet (SG).

Lunde

24/1 1 NV og derefter SØ Horseklint er kun amtets 3. fund! (THH). De 2 første fund er ligeledes fra Horseklint: 8/11-71 1 (M. Bastian) og 21/9-97 1 (HEL).

Skovhornugle

Op til en lille snes er set flyve fra kolonihaverne ved Fynsværket denne vinter.

Mosehornugle

9/10 1 OF Åsø (CLD, Gitte Dalskov). 15/10 1 R Gulstav og Søgård, Sydlangeland (SØB, Ole Tonnesen, JHJ, ESM, EDR). 25/10 1 Østerøso, Knudshoved (SG). 26/10 1 SV Østergårds Alle, Odense (EHT). 5/11 1 Nakkebølle Inddæmning (NBJ). 12/11 1 R Gulstav (SØB). 20/1 1 død Hjulby Mose (SG). I perioden 18/10-27/1 er der 10 observationer af 1 fugl ved Slambassinnet (SG, THH, MMJ).

Sanglærke

20/10 1160 (210 i en flok) SV Sønderhjørne (PDP, Dorthe Poulsen).

Bjerglærke

18/10 1 R Keldsnor (JSA). 30/10 2 S + 2 R Østerøso (HKN). 31/10 9

Østerøso (SG). 1/11 5 Bøjden Nor (AMC). 7/11 1 Maden på Helnæs (KDJ). 10/11 1 Husby Strand (MMJ).

Skovpiber

31/10 1 T Ringe overgår den hidtil seneste med 13 dage! (18/10-89 Bovballe Skov) (HKN).

Bjergpiber

Set på 4 lokaliteter: Bispeeng, Odense: 10/12-27/1 op til 4 individer (THH m.fl.). Tybrind Vig: 12/12 1 (MMJ). Slambassinnet: 17/12 2 (SG, THH) og 7/1 1 (MMJ). Odense Å's udløb: 4/1 1 (FSH, TSK), 7/1 2 og 8/1 1 (RSJ, MAT).

Gul Vipstjert

2 rekordsene observationer: 4/11 1 R Løkkeby Enge, Spodsbjerg (SØB) og 5/11 1 TF Dovns Klint (FIE).

Hvid Vipstjert

I år blot en enkelt "overvintrende" vipstjert i gartneriet Rosa Danica, Marslev. Den slipper først ud, når forårssolen får åbnet luftvinduene (MRP).

Silkehale

	antal obs	antal fugle
november	1	1
december	3	5
januar	31	460

Rødstjert

19/10 1 Dovns klint (NBJ m. fl.).

Sangdrossel

7/1 1 Bogense Marina (MMJ). 11/1 1 R Ristinge (OHG) og 2 Skårup Skovmølle, Naturskolen (RYT + 4).

Misteldrossel

6/10 80 S Dovns Klint (ELM).

Munk

7/12 1 R Mullerup Skov (TMØ).

Gransanger

24/11 1 Tybrind Vig (MMJ + 14) og 1/1 1 Eskør, Tybrind Vig (MMJ, CHM).

Løvsanger

2/10 1 Knudshoved (ESM).

Rødtoppet Fuglekonge

10/10 1 han R Nordskov ved Ringe (CJB). 7-15/1 2 R Thurø Østerskov (NBJ m.fl.).

Lille Fluesnapper

15/10 1 R Dovns Klint (ELM, NBJ).

Allike

29/10 5200 SV Sønderhjørne, Horne Land (PDP). 30/10 4000 V Østerøso (HKN).

Kvækerfinke

6/12 9000 R Arreskov Sø (EEH) og 3000 R Trappebækken, Svendborg (SWI).

Bogfinke/Kvækerfinke

21/1 4000 OF Trappebækken, Svendborg (SWI).

Lille Gråsisken

3.-6. vinterfund i amtet. Men mon ikke arten er mere almindelig end det?: 1/11 12 Tryggelev nor (SG). 12/11 4 Gyldensten (MMJ). 14/1 1 Knudshoved (NBJ). 20/1 2 Østerøso (SG).

Hvidvinget Korsnæb

7/1 1 Langesø/Tokkerodvej (SG). 11/1 1 R Bredbjerg (THH).

Stor Korsnæb

5/10 3 Nordstrand, Hov (Arne Ruohonen).

Laplandsværting

13-24/1 1 R Monnet, Tåsinge (THH m.fl.).

Gulspurv

17/12 200 Husby Strand (MMJ).

Ringmærkning på Sydlangeland - efteråret 2002

Af Ole Tønder

Der blev i efteråret 2002 lige som sidste år både ringmærket i krattene vest for Keldsnor og i Gulstav Mose. Gulstav Mose blev dog kun brugt få dage. Nettene var placeret i rørskov, pilekrat og slåen/tjørne-krat. Der blev anvendt i alt 11- 12 net (99-112 netmeter) de fleste dage. De blev åbnet lidt før solopgang og lukket omkring middagstid, undtagen på gode dage, hvor der først blev sluttet hen på eftermiddagen. På dårlige fangstdage blev der lukket før middag.

Der blev også i år kun opnået en sporadisk dækning efteråret igen, idet det blev til i alt 41 mærkningsdage i perioden 2/8- 18/10 (33 dage i 2001). August havde 26, september 8 og oktober 7.

Dagsgennemsnittet endte på 37.5 fugle, hvilket ligger noget under de sidste to sæsoner på ca. 60. Det skyldes muligvis, at vi ikke ramte de helt store fangstdage og at krattene er blevet for høje. De bedste fangstdage blev 3/8 110, 9/8 83 og 29/8 75.

Efteråret 2002 udmærkede sig ved et jævnt gennemtræk af småfugle uden de helt store udsving. Kun én dag fangedes over 100. De talrigeste arter blev Løvsanger med 247, Rørsanger 233, Tornsanger 178, Kærsanger 168 og Gransanger 122. Antallet af mærkede Rørsangere, Kærsangere, Gærdesangere, Torn-

sangere, Løvsangere, Havesangere og Rørspurve var højere i år, hvor i mod Gærdesmutter, Rødhals og ikke mindst Fuglekonger skuffede med lavere tal. Der blev i alt mærket 42 forskellige arter, hvoraf de "sjoveste" nævnes: Gråand 1, Græshoppesanger 1, Vendehals 1, Høgesanger 1, Hvidbrynet Løvsanger 1, Lille Korsnæb 1 og Skovskade 1. Se i øvrigt tabellen over samtlige mærkede fugle pr. femdøgnperiode.

Årets total blev på 1.539 mærkede fugle, hvilket må siges at være pænt den "tynde" dækning taget i betragtning. Endnu et år har krattene ved Keldsnor bevist, at de er velegnede til ringmærkning.

Til sidst en tak til alle de fynske ornitologer, der i løbet af sæsonen kikkede forbi og så, hvordan vi arbejdede. Håber vi ses næste efterår igen. Keldsnor Fuglestation er altid åben for besøgende.

Mærkningerne blev udført af Jan Holm Jensen, Jacob Sterup og Ole Tønder.

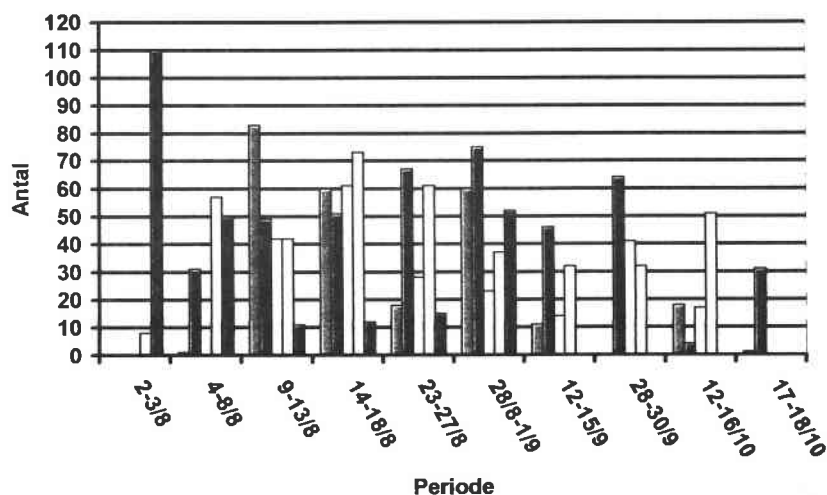
Aflæsninger:

Der blev aflæst to Rørsangere fra Sverige og en Løvsanger fra Polen, ellers mest lokale fugle som Tornsanger og Rørsangere, som var vendt tilbage til området 1- 2- 3 år efter mærkning samme sted.

Art/Dato	2-3/8	4-8/8	9-13/8	14-18/8	23-27/8	28/8-1/9	12-15/9	28-30/9	12-16/10	17-18/10	SUM
Gråand			1								1
Spurvehøg								1			1
Vendehals						1					1
Landsvale		4				1					5
Skovpiber						2	1		1		4
Gærdesmutter	2	1		1	3	1	4	18	34	12	76
Jernspurv		2		1		2	8	8	8	1	30
Rødhals	1		1	1	2	1	18	12	19	8	63
Nattergal		1		2							3
Rødstjert			1			6	3				10
Bynkefugl				2		1					3
Solsort	4	2		1	2	2		2	2		15
Sangdrossel		1	1	1				3	1	2	9
Græshoppesanger				1							1
Sivsanger	2	7	1	2	3	4	4				23
Kærsanger	26	28	42	33	20	12	7				168
Rørsanger	33	23	38	33	42	35	18	10	1		233
Gulbug	6	4	6	7	10	6					39
Gærdesanger	10	18	38	12	3	7					88
Tornsanger	12	21	46	33	31	34	1				178
Havesanger	1	4	7	10	5	10	4				41
Munk		3	4	5	15	27	6	10	1		71
Høgesanger		1									1
Gransanger	3	1	7	4	6	10	21	55	12	3	122
Løvsanger	8	10	24	99	32	71	3				247
Hvidbrynet Løvsanger											1
Fuglekonge								1		1	2
Grå Fluesnapper						2					2
Br. Fluesnapper		1		1	2	3					7
Blåmejse	3		2		1	4				4	14
Musvit	1		3	2	2		1	2	1		12
Træløber									1		1
Korttået Træløber	1					1					2
Rødrygget Tornskade				1	2						3
Skovskade									1		1
Bogfinke									2	1	3
Grønirisk		1									1
Stillits	3										3
Lille Gråsiken									1		1
Lille Korsnæb				1							1
Gulspurv				2			1		1		8
Rørspurv		6	5	2	8	2	3	14	4		44
SUM	118	139	227	257	189	247	103	137	90	32	1539

Antal ringmærkede fugle pr. femdøgnperioder, efteråret 2002

Antal ringmærkede fugle pr. dag

Genmeldte Rørsangere fanget på Sydlangeland indtil 1991

Turrapporter

Fuglerig Falsterbotur, den 4-6 oktober

Af Henriette Tøttrup Madsen.

Jeg havde ikke tidligere været på Falsterbo i træktiden, så naturligvis glædede jeg mig ustyrligt meget til denne tur, og humøret blev da heller ikke ødelagt af vejrprognosen, der lød på regn og kuling. Dette vejrskifte kunne jo være med til at sætte skub i trækket, så fuglemæssigt så det lovende ud.

Startproblemer.

Det var først meningen, at vi skulle køre til Falsterbo i 2 biler på 2 forskellige tidspunkter.

Nu skete der så bare det, at der var kommet en del afbud i sidste øjeblik, faktisk hele 50 %, så planerne måtte hurtigt laves om. Da vi nu kun var 4 deltagere, inkl. turlederen, blev det hurtigt til at vi kun kørte i Kajs bil, og han var så venlig at hente os alle sammen. Sidste mand, der skulle samles op, var turlederen selv. Vi andre, og især jeg, havde pakket efter begrænsningens kunst, jeg ville i hvert fald ikke høre noget for at piger ikke kan begrænse sig. Men Flemming havde ikke ladet noget blive hjemme, der var til overlevelse i mange dage, også et helt sellerihoved, som duftede hele vejen derover, og som blev omdannet til en lækker suppe om aftenen.

Det tog kun 2,5 time at køre til Sverige, men på grund af den forsinkede afgang, var det desværre mørkt inden vi ankom. Og her vil jeg gerne med det samme rette en stor tak til Kaj, fordi han var en meget tålmodig og lydig chauffør, hvor sikkerheden var i højsædet!

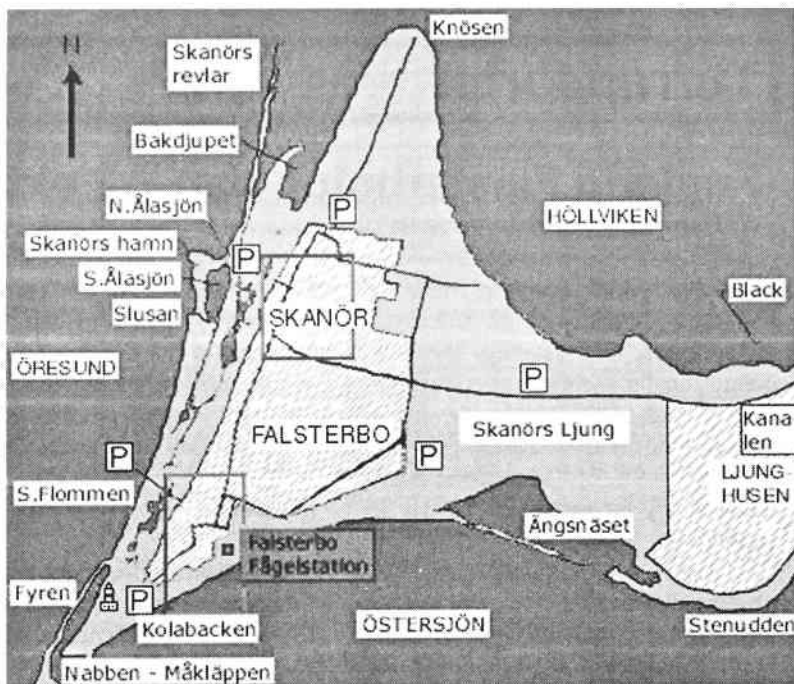
En lørdag i rovfuglenes tegn

Campingpladsen lå fuglecentralt ved Ljungen, et stort lyngområde, der også er et godt træksted.

Men morgentrækket skal tages ved Fyret, så der startede vi, sammen med hundredvis af andre ornitologer. På bilerne kunne vi se at der var flest fra Holland, men også tyskere, andre danskere og selvfølgelig svenskere, der måske nok følte sig i mindretal.

Vinden kom strid og kold fra NV og det var skyet, men vi slap heldigvis for regn om dagen.

Allerede fra morgenstunden af, var der mange Spurvehøge i luften, og trækket blev ved hele dagen. Lige meget hvor og hvornår man kiggede var der en Spurvehøg. Vi har et skøn på 3-600 den dag. Der kom mange flokke af Ringduer, i alt ca. 2.000, og der var overraskende nok også mange Hulduer imellem, også rene flokke, i alt ca. 500.

Falsterbonæsset, taget fra hjemmesiden: www.skof.se/fbo

Ude på spidsen, på Måklappen, rastede mange andefugle, Bramgås 1500, Knortegås 20, Sortklire 1 og Strandhjejle 2.

Det var en kold fornøjelse, og alle lægvide buske var da også optaget af ornitologer.

Nogle arter fra Nabben kl. 7.00-11.00. NV-vind:

Skarv 400, Gråand 400, Pibeand 600, Spidsand 25, Skeand 60, Hvinand 60, Troland 15, Dværgfalk 1 hun + 1, Hjejle 20, Bjergvipstjert 5, Hedelærke 6, Bogfinke 10.000, Kvækerfinke 2.000 og Lille Korsnæb 200.

Det kunne til tider godt være vanskeligt at holde rede på de mange fugle, men det skulle ikke ødelægge den fantastiske oplevelse. Masser af fugle i et specielt efterårslys, med skiftende skyformationer.

Inde i Falsterbo Fyr holder "Naturbokhandlen" til, som har hovedafdeling i Ottenby på Øland. De havde virkelig mange ting på få m². Både T-shirts, bøger, teleskoper og kikkerter, hvor det viste sig, at ved større investeringer ville det være fordelagtigt at handle i Sverige p.g.a. den lave svenske krone.

Vi havde et kort kig ved Ljungen, hvor svenskerne holdt til. Rov-

fuglene var rigtig kommet på vingerne, Blå Kærhøg 2 brune, Rød Glente 5, Spurvehøg 10, Musvåge 9 og Dobbeltebekkasin 10.

Flemming havde luret vindretningen af, så vi tog ud til Falsterbo kanal, på sydsiden. Vi startede der kl. 11.30, og derefter så vi ikke på klokken igen før 4 timer senere, der var hele tiden fugle i luften, perfekt!

Nu var vi ikke de eneste der havde regnet trækket ud, der stod 2 svenskere da vi kom. Social som Flemming er, kom vi hurtigt i snak med dem. De var nogle fantastiske gode feltornitologer og den ene en dygtig fotograf, som I kan se på billederne. Og ikke nok med det, de havde humor! Så næste gang Flemming fyrer en vits af, er det meget muligt han citerer en svensker!

Det væltede ind over os med Musvåger, Fjeldvåger, Røde Glenter, Spurvehøge og Bramgæs. Der kom også i alt 9 Blå Kærhøge, alle brune, men kl. 12.09 kom der én lige hen over hovederne på os, som var en Steppenhøg!

Det var et af de mange ekstra krydderier, som skruede humøret i top.

Hele tiden var der bjæffende Bramgæs i luften, og der blev ønsketænk en Rødhalsed Gås imellem, og min-sandten om det ikke gik i opfyldelse!

Lars Gøte fandt den Rødhalsede imellem Bramgæssene, som Flemming både nåede at filme og se i kikkerten. Jeg nåede desværre ikke at finde den, kun bagefter på video!

På dette sted trak der Sangsvane 16, Bramgås 2500, Røde glenter 104, Fjeldvåge 13, Musvåge ca. 300, Rørhøg 1, Tårnfalk 3, Trane 1, Huldue 70, Sanglærke 20 og Landsvale 2. Så var der lidt diskussion om et par Havørne, men vi blev vist enige om til sidst at der havde været 3 i alt.

Nu blev der også på dette sted obset andet end fugle! – én af de ting Kaj opdagede var en brun mink, som svømmede rundt i kanalen, bæstet var desværre ikke ret sky. En Gråand i kanalen, var heller ikke tryk ved situationen, da minken satte kurs imod den, men der skete ikke mere som kunne "underholde" tilskuerskaren af ornitologer.

Ved firetiden var trækket efterhånden faldet til ro, så vi kørte ud til Foteviken, mod nord. Et engområde ud til en vig, hvor de fleste Bramgæs rastede. Vi fik dem alle (ca. 14.000) at se, da en Havørn jog dem på vingerne, et flot syn. Der gemte sig også en enkelt Blisgås mellem 300 Grågæs, og der var Blå Kærhøg 2 brune, Tårnfalk 1, Musvåge 4, Vibe 900 og en Dværgfalk som slog en flok Torniriser!

Aftensmaden kom ned på rekordtid, for Flemming havde lokket med aftentræk ved Fyret, hvor der skulle være chance for Mose-/Skovhornugle. Så vi var derfor ude ved Fyret igen kl. 18.15, i skumringen. Vejret var stille og overskyet, og på ved ud til Nabben kom der 24 trk. Traner, som vi tidligere havde hørt fra campingpladsen. Lidt trækkende

Bramgæs (80) og Knortegæs (7) var der også. En meget flot Blå Kærhøg han, gav opvisning over tagrørene.

Pludselig slog vinden fuldstændig om fra NV til NØ/Ø og tog til, til kulingstyrke, og det begyndte at regne. Et meget fascinerende vejrskifte, men vi gik tilbage, da det var næsten mørkt. Men i dette barske vejr kom den lovede Mose-/Skovhornugle alligevel trækkende ud over vandet, herligt!

Søndag, en helt anderledes trækdrag

Efter nattens regnvejr, var der et stort fald af især Rødhals om morgenen, der var ligeledes også mange trækkende drosler.

Da vinden var slået om i NØ, var trækket ikke så koncentreret som dagen før, men mere bredfrontet.

Vi var først ude på Nabben, hvor der var en del trækkende Sangdrosler, Kvækerfinker, Stillits 10 og Rødstrubet piber 2. Spurvehøgene var også aktive, og da vi var på vej tilbage mod Fyret gik der pludselig en sort sky op over vandet. Først troede vi det var Bramgæssene der trak, men det viste sig at være 8000 Skarver som blev jaget mod Danmark af en Havørn! For en ornitolog var det et utroligt flot syn, men det er nok tvivlsomt om en jæger eller fisker synes det samme?

Om formiddagen stod vi ved en lund ved Fyret, hvor der også ringmærkes. Der var stor forskel på villigheden blandt ringmærkerne til at fortælle om fuglene. Der var dog en

yngre mand, som viste os en Jernspurv, en Gærdesmutte og en hidsig Blåmejsse.

Derefter tog vi op på Kolabakken, ved parkeringspladsen, for at spise frokost. Vi havde lige sat os, da Børge jog en Mosehornugle op fra græsset og af sted på træ.

Deroppe i det flotte solskinsvejr kom der fra kl. 12-14.30, Fiskehejre 7, Canadagås 4, Musvåge 500, Fjeldvåge 30, Blå Kærhøg 15 brune, Spurvehøg 30, Rørhøg 3, Dværgfalk 1, Tårnfalk 1, Trane 90, Huldue 40, Bjergvipstjert 2 og mange Sangdrosler og Rødhalse.

Da vi ikke havde set Skanør havn endnu, tog vi derud om eftermiddagen. På et engareal ved vandet rastede masser af Bramgæs og Viber, som kunne iagttages på tæt hold fra bilen. Der var også en Stor Kobbersneppe og en Stenpikker.

Vi sluttede af på Ljungen, hvor 20 Røde Glenter, 25 Musvåger og 15 Fjeldvåger træk lavt over skoven. Dem skulle Flemming selvfølgelig filme, samtidig med der skulle bruges kikkert og drikkes A-38 af kartonen. Det resulterede i at der ved et meget hændeligt uheld kom A-38 ud over Kaj's bil og Flemmings sko! – så var det vist på tide at køre hjem.

Tak til den lille eksklusive gruppe for en uforglemmelig tur. Den kan naturligvis varmt anbefales, hvis man kan lide masser af fugle, men der skulle vist også være planer om min, én lignende tur til næste år.

Vestfyn Rundt den 24. november 2002

Af Ole H. Scharff

Turleder: Michael Mosebo Jensen (MMJ, "netinitialer").

Turen startede kl. 8.30 fra P-pladsen ved Føns Kirke. Få hundrede meter før mødestedet så flere af turdeltagerne 1 fouragerende Fjeldvåge over markerne mod syd.

Der mødte i alt 15 deltagere op, inklusive turlederen, heraf hele 5 af hunkøn. Alt i alt var det en god blanding af erfarne og mindre erfarne fuglekiggere.

Af øvrige observationer fra kirkeens P-plads kan nævnes: Musvåge 1 (i træ), Stor Flagspætte 1, Sjagger – adskillige, Lille Korsnæb 17, overflyvende.

Føns Vang

Michael indledte med velkomst og udredning af forskellene mellem Skov- og Tundrasædgås. Således opfriskede og ajour, gik vi straks til første udkigspunkt med chancer for gæs. Vi krydsede kirkegården og tog opstilling med kig ud over Føns Vang (også kaldet Ronæs Enge). Området er et engdrag med mindre, separate vådområder (om vinteren af og til helt oversvømmet). I ræv på det tørre var det mest ophidsende på dagen; i øvrigt var det noget tåget og diset, så observationsforholdene var ikke optimale.

Vi hørte lidt om planerne for områdets fremtid, idet engene er udpeget til at blive del af våde enge programmet under Vandmiljøplan II. Selv om der ingen gæs stod denne dag, var det klart for enhver, at der med tiden kan opstå et potentielt hot spot her for diverse svømme- og vadefugle. Vuet fra skrænten ved kirken kan godt minde lidt om Alsønderup Enge set fra fugletårnet.

Michael lod sig ikke slå ud at de manglende gæs; dette var jo blot et af Vestfyns 4 kendte steder for Sædgæs i vintertiden. Vi skulle nok få en flok at se, når vi senere på dagen skulle frekventere yderligere 2 af de mulige opholdssteder..... Således beroliget og væbnet med tålmod, drog vi videre ud på halvøen Fønsskov, hvor der også kunne stå gæs og svaner.

Enghaven

Vi gjorde ophold ved et mindre vådområde på venstre hånd på vej udad mod Enghaven: en hunfarvet Blå Kærhøg sås kortvarigt og en enkelt Rørspurv kaldte fra tagrørene.

Efter lidt diskussion med nogle af de lokale, stedkendte deltagere, besluttede MMJ at tage gruppen med ned til vandet, ca. ud for gården Torbenhøj. En markvej førte ned til en mosaik af afgræssede enge, brak, vildtplantninger og kanaler. Undervejs blev det til et par Musvåger og små flokke af overflyvende Hjejler.

Helt ude ved kysten blev der også observeret lidt – resultat en lille flok Hvinænder, 1 Toppet Lappedykker, 1 Toppet Skallesluger, samt mange Skarver og Sølvmåger på bundgarnspæle. Der var ingen (bon-)aparte måger iblandt.

Ved en vildtremise bestående af unge graner blev det til en lille flok Fuglekonger, der lod sig høre for de veludrustede og ikke for gamle deltagerne. Lokale Ruben Nicolaisen opdagede på vejen tilbage til bilerne 3 Grågæs i vintersæden til venstre for markvejen (den fjerde var en sten!).

Selv om det kan være lidt vanskeligt at vide, hvor man nøjagtigt kan gå og opholde sig på disse private arealer, må det være et potentielt godt sted for flere fuglearter uanset årstiden.

Flægen

Herefter kørte hele selskabet videre mod Wedellsborg med stop ved broen over åen ved Tybrind Vig/Flægen. I nogle håbefulde minutter så det ud som om, tågen skulle lette, men det var desværre kun midlertidigt. Normalt er broen et rigtig godt sted for bl.a. Skægmejse og nogle af turdeltagerne hørte angiveligt en enkelt kalde under vort ophold. Ud over muligheden for at tanke op i kaffe bød stedet denne dag på en flok overflyvende Sangsvaner og en flot Duehøg lavt over rørene.

Sædgæs ved Husby Strand

Ud for Husby, lige efter Husby Strandvej, stoppede vi for at panorere

ud over vintersæden. Her stod i alt 12 Skovsædgæs ca. 100 meter ude og var en meget pædagogisk opfølgning på MMJ's belæring. Det var ikke vanskeligt at skelne de vigtigste kendetegn i skoperne.

En pudsig episode udspandt sig, da en gruppe jægere, der havde været på jagt ude ved det nye vådområde ved Wedellsborg, blev fragtet forbi i en siddevogn lige bag vores udkigspost i grøftekanten. Det kom heldigvis ikke til sammenstød – alt forløb stille og der blev endda nikket til hilsen (ikke skaller). Desværre havde jagtselskabet skabt en masse uro for fuglene, hvilket blev tydeligt, da vi lidt senere kørte ud til det nye vådområde mellem slottet og kysten. Allerede ved ankomsten til første lagune var det tydeligt, at der ikke længere var nogen rastende fugle at betragte. En mindre flok Bjergirisker og nogle forvirrede ænder var eneste liv i det ellers så berømmede vådområde. Der var således ikke grund til at opholde sig længere på stedet og vi begav os i stedet videre sydpå langs kysten mod Emtækær Nor.

Husby Strandvej

Efter gåsekigget foretog vi dog lige en afstikker ud til stranden ad Husby Strandvej. Vejen (grus!) er ikke 5-stjernet, men absolut farbar med lidt forsigtighed.

Det milde vejr i perioden op til turen var uden tvivl skyld i de mange Hjejler (500 +), Sanglærker (80 +) og Viber (70 +). Vi så også gæssene fra

før - nu i luften på vej til et andet og mere roligt opholdssted. Regnen begyndte at vælte ned til stor fortrydelse for vores lille menneskeflokk, men heldigvis var det kun kortvarigt. Det skulle dog aldrig blive til den lovede opklaring.....

Emtekær Nor

Området er kun tilgængeligt for offentligheden fra kysten ved Sandager Næs Camping. På den sidste strækning ud til parkeringspladsen fik vi pludselig øje på en større flok svaner og gæs i en afhøstet roemark med en del afgrøderester. Der var i alt 98 Sangsvaner, heraf 11 1K og 3 imm. MMJ huskede os på, at svaner først er fuldt udfarvede i deres 4. kalenderår. I øvrigt var der 47 Grågæs og 18 Canadagæs.

MMJ som bekkasintramper

Enkelte af turdeltagerne havde fået nok af indtryk og det sure vejr og forlod gruppen på parkeringspladsen,

SØERNE

Et sikkert tegn på, at julen nærmer sig, er når Erik Ehmsen inviterer på tur til søerne i det sydfynske. Ikke helt uden fortilfælde blæste det bravt – en hård østenvind gjorde, at det, selv om termometeret viste plusgrader, føltes ret koldt. Hele 17 var alligevel mødt frem ved gården ved Brændegård Sø, der skulle vise sig som et ret godt sted. Af rovfugle fik man en gammel Havørn, to Duehøge,

men vi var vel en halv snes stykker, der vovede os ud på strandengen. Inden da var der lige tid til at checke bæltet for rastende fugle, hvilket bl.a. gav 73 Grågæs, 6 Toppede Lappedykkere og 2 stk. Lomvie/Alk.

Ude på engen forsøgte MMJ ihærdigt at fremtrylle nogle Enkeltbekkasiner – desværre forgæves. Det blev dog til en enkelt Dobbeltbekkasin!

I selve noret lå en del fugle – bl.a. 6 Gravænder og en del Blishøns.

Selv om det ikke blev til de store hits på dagen var deltagerne ved afslutningen tydeligt tilfredse med at have fået en grundig præsentation af Vestfyns vigtigste vådområder.

Alle obs fra turen kan ses i arkivet på DOF Fyns hjemmeside www.doffyn.dk, hvor man i øvrigt bør notere sig denne vinters øvrige meget interessante observationer fra ovennævnte lokaliteter – vi ka' å' på Vestfyn!

en (brun) Blå Kærhøg og en Musvåge. På søen lå som sædvanligt mange svømmefugle, blandt andet 20 Lille Skallesluger. En Gråsisken og 42 Lille Korsnæb blev det også til. På vej mod Arreskov Sø gjorde man det obligatoriske stop ved Silke Å for at se om Vandstæren var hjemme – det var den. Man tog turen ned over Sollerup Eng. Her var der ikke så mange fugle, det blev dog til en Tårnfalk og en

Spurvehøg. Ved fugletårnet underholdt to Vandrikser. Man skiltes ved

tolvtiden efter en fin formiddag.

Langtur til?

Den traditionelle januarturne med åben destination havde i år delt folket i to grupper: Østholdet, som ville til Sjælland for at se Sorthovedet Måge, Hvidvingede Korsnæb og Stellersand og Vestholdet, der ville til Bulbjerg efter en Kongeederfugl. Vi bringer de to holds oplevelser.

Vestholdet: En søndag på en meget lang langtur Af Eske Mortensen

Vanen tro planlagde vores glimrende forening en langtur en søndag i januar (19. jan./red). Spændende ting rørte sig i tiden op til turen. Mod øst et rigtigt godt hit samt interessante stedfaste gode fugle til artslisten - mod vest ét godt stationært hit. Lige før deadline for planlægningen af turen forsvandt det vestlige hit helt fra alle DOFCALL meldinger og lister. De kloge arrangører fastsatte derfor en østlig kurs.

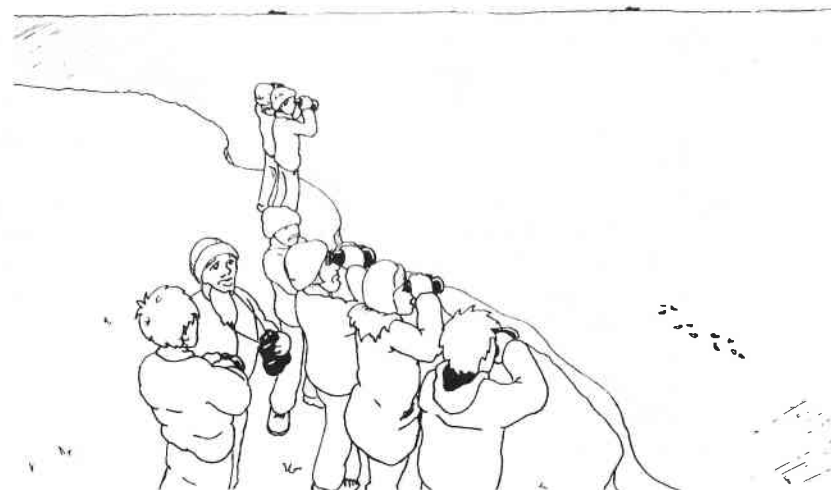
Vi var dog nogle, som enten ikke turde vente og derfor så den smukke Stellersand ved Nivå søndagen før, eller som havde den på listen i forvejen, eller som bare ikke ville med til "Mågeøen". Klog beslutning - for den vestlige fugl blev genfundet om lørdagen. Efter forhøjelse af månedens afregning til diverse teleselskaber afstod 7 hardcore birdere fra søndags-

slumren og varme kryddere og forlod vores blide ø klokken 6 for at drage ca. 330 km mod nordvest til Bulbjerg.

Nu gælder der jo heldigvis andre regler for trafikken tidlig søndag morgen - og især på jyske landeveje - så allerede halv ti kunne vi iført højt humør og varmt tøj stige ud på Bulbjerg. Enkelte talte om morgenkaffe, mens Hans Rytter med skopet på nakken løb op på toppen efter sin art nummer 302. En bemærkelsesværdig indsats, om end fuldstændig unødvendig.

Hittet, som var meldt blandt ca. 100 af den almindelige slags, var en 2K Kongeederfugl, han, så det var jo "bare" at se dem alle sammen igen! Nedenfor klinten lå en flok på ca. 20 edderfugle, og der var den ikke. Der var i øvrigt heller ikke andre flokke indenfor synsvidde - div. må-

Der var vist flere Ederfugle ved Klintebjerg.....

ger i hobetal, Sortænder i mængder, pænt med Fløjsænder - men ikke Ederfugle. Men vi kender jo alle kneb, så afsøgning af kyst og klitter i vores anden vigtige disciplin - fjernkending af ornitter - gav bid. Ca. 1 km øst for os stod to mig ukendte personer med teleskop.

Selvfølger startede flytningen straks - de fleste til fods stadig med RYT forrest - men Eske Morthensen (ESM) trak en lille seddel op af lommen. "De står selvfølgelig for enden af den vej, de omtalte på nettet". Ind i bilen - og efter et kvarters tid fandt vi da også en ny vej ud til klitterne. Fodfolket var selvfølgelig fremme først. De kunne berette, at de to skoper

skam havde set fuglen for en halv times tid siden. Den var vist nok fløjet op mod klinten igen. Nogle startede straks tilbageturen, nogle holdt vagt midtvejs, og nogle af os blev for at studere livet på havet. Der var livlig trafik af Rødstrubede Lommer og en enkelt Sortstrubet. Svømmefuglene lå og drev fra klinten og mod øst - også små flokke af Ederfugle. Jeg er overbevist om, at jeg stirrede hver eneste Ederfugl ind i øjnene mindst fem gange.

Efter overvældende mængder af motion - nogle var op og ned af klinten tre gange - holdt vi krigsråd ved halv tolv tiden. Indtil videre intet hit, kun Freddy Hansen (FSH) kunne glæ-

glædestående berette om tre nye arter til listen, men han skal også indhente de garvede turdeltageres mange år i branchen.

RYT havde selvfølgelig en plan B. Han havde oprettet en hotline til Henrik Knudsen, der helt sikkert viste, at der lørdag var set en AD han ved Skallingen. Under megen pjank og pjat fik RYT endelig lov til at stille alternativerne op: Se på måger i Hanstholm havn eller køre til Skallingen. Som undertegnede bemærkede, var det jo ikke væsentlig længere lige at smutte forbi Skallingen på vejen hjem. Da alle var enige om at en AD var bedre end en 2K, og da kilden er absolut pålidelig - så drog vi straks ud på hovedvej 11, der i hæsblæsende tempo førte os direkte til Varde.

Ude på den vinteropkørte og højvandsfugede vej mod Nyeng, mødte vi nogle ornitter der obsede intenst ud over Ho Bugt. Sejren var indenfor rækkevidde. Fyldt af ungdommens mod og med et kryds lige på trapperne (og med ca. 550 km forgæves kilometer bag sig) sprang Eske ud af bilen og snakkede med de obsende ornitter. Eske vendte tilbage til køretøjet med en mine, som ellers kun kan ses i et amerikansk fængsel på dødsgangen. Fuglen var blevet eftersøgt hele dagen, hele Ho Bugt rundt, uden resultat!!!! Ude på den yderste spids samledes hele "kongeederfuglekorsstoget". Eske briefede om sin samtale med de andre ornitter. Alle blev dog enige om ikke at lade sig stoppe,

trods hele Esbjergområdets fuglekikkere havde ledt forgæves hele dagen.

Efter en vandretur ud på den yderste nøgne, og meget forblæste odde og stadig ingen Kongeederfugl, returnerede vi til køretøjerne med det bedste obs i form af 8 Bjerglærker. Nu kunne korstoget fornemme at deres hellige og glørværdige indsats måske var spildt.

Men DOF-Fyn-ere lader sig ikke kue!!! Under RYT's uselviske og klarsynede lederskab, kørte korstoget over på den anden side af Ho Bugt for at udnytte de sidste dagsminutter ved Myrtue. Her kunne vi afsøge den resterende del af bugten oppe fra en klint. Som den opmærksomme læser måske kan gætte sig til, blev denne obs ligeså succesfuld som de tidligere. De første tegn på opgivelse viste sig i form af trusler om at smide sit teleskop i havet, andre gik over til at trøstespise, få begyndte at diktere sit testamente.

Hjælpen kom dog fra en turdeltager (EDA) som kendte en læge som har specialiseret sig i at fjerne selvmorderiske og destruktive tanker. Han hedder Dr. Nielsen. Han er ca. 40 cm høj og indeholder 75 cl. Efter korstoget havde konsulteret førberedte, kom de første smil og livsberættende udgyldelse på bordet.

Korstoget opløstes og vi kørte mod Fyn med løftet haleføring. Os fra Nyborg (Eske og Edda) nåede at rundede 766,5 km og Fåborg-afdelingen (Freddy-Hans-Bent-Erhardt-Erik) nåede ca. 850,- km.

Nu må du, kære læser, selv afslutte denne historie fra det virkelige liv. Tror du disse tapre og udholdende

fuglekikkere vil gøre dette igen, hvis et hit viser sig i de fjerne dele af kongeriget??

Østholdet Nordsjællandstur Af Henrik Andersen

Søndag den 19. januar var der langtur til? - det endte med en Nordsjællandstur med hovedvægten lagt på en stationær Stellersand ved Nivå. Clockradioen satte i gang allerede kl. 05.00 - det er godt nok tidligt på sådan en kold og blæsende vinterdag, hvor den varme dyne ligger ekstra tungt på en! Vi var 14 morgenfriske gutter og gutinder som mødtes ved Dalum Papirfabrik med Flemming Byskov, den ene af turlederne, hvor vi fik den første turart, tudende Natugle.

Vi blev opdelt i 5 biler og så afsted til Enghave Station for at hente Michael Mosebo, turens anden leder. Derfra til Enghave Plads, hvor vi mødtes med Esben Eriksen, som stod og smed brød ud til mågerne (og ænderne) i håb om at lokke en Sorthovedet Måge frem, som havde været på stedet nogle dage. Vi kunne ikke finde kræet, men vi fik en syngende Rødhals, så Flemming B., Michael M., Christian og jeg kørte til Ravelin for at se, om mågen rastede der. Da Flemming begyndte at køre, lød det næsten som et skib der grundstødte. Det viste sig at være den eneste

isklump i miles omkreds, som vi absolut skulle op at ride på. Vi kom frem i god behold, men der var ingen Sorthovedet Måge, derimod diverse arter + Sjagger 10 og Silkehale 3.

Via mobilen aftalte Michael med bagtroppen at sætte kursen mod Nivå, det gav bl.a. 6 Musvåger. Vi ankom samtidig alle biler, og da der allerede stod nogle ornitologer langs vejen, kunne det ikke være svært at finde hovedattraktionen. Der gik heller ikke mere end et minut, før der blev meldt Stellersand blandt en flok Blishøns. Den blev studeret godt og grundigt, en ny art for mange af deltagerne. Vi fik desuden Hvinand 40, Rødben 1, Duehøg 1 og Silkehale 8.

Turen gik videre til Rågeleje og de lovede Korsnæb. Vi fandt den anviste vej i sommerhusområdet, og da vi alle var kommet ud af bilerne kom der i alt 9 Hvidvingede Korsnæb som satte sig i en høj gran tæt ved - en dejlig oplevelse med flotte fugle og deres sjove stemmer. En tur rundt i området gav desuden Lille Korsnæb, Grønslisken, Sortmejse og Dompap m.m. Endelig tid til frokost som blev indta-

get ude ved havet med en Alk/Lomvie trækkende forbi.

Så blev det Tisvilde Hegn. Efter adskillige vendinger pga. forkert guidning, endte Flemming med at bakke ind i en parkeret bil ved Spar i Asserbo. Der skete dog heldigvis ingen skade. En laaaaang tur i skoven gav mange Sortspættehuller, Lille Korsnæb 20, Stor Flagspætte, Kvækerfinke 100, 4 overflyvende Grågæs, Træløber og en flot Stor Tornskade.

Turen sluttede ved Arresø ved Pøleåens udløb, der fik vi en Fjeldvåge. Så var det tid til afregning, det var et større regnestykke, men det lykkedes til sidst. Vi tog afsked med hinanden og vendte næsen hjem mod Fyn. En dejlig dag, med dejlige oplevelser og dejligt selskab - så, nu må jeg vist hellere stoppe inden, det kammer helt over.

Stellersanden studeres, ingen Kongeederfugl i sigte – sådan var det over det ganske land den dag! Foto: Michael Mosebo Jensen.

TURE DOF-FYN

Ærø - på langs og på tværs

Søndag 9. marts.

Mødested: Ved Ærøfærgeren, Svendborg Havn kl. 7.00.

Tilmelding via mail til turlleder Hans Rytter (hans@ryt.dk) eller på tlf. 23 34 86 36 **SENEST 3 dage før turen afholdes.** Den tidlige tilmelding skyldes vi skal planlægge transporten på Ærø efter antallet af deltagere. Mange deltagere = bus. Få deltagere = privatbiler. Da det er dyrt at komme til og fra øen, skal der påregnes en turpris omkring 200,-kr. per person, afhængig af deltagerantallet. Betaling sker til turlederen før afgang fra Svendborg. Sejlturene mellem Svendborg og Ærøskøbing benyttes især til at studere Ederfugle. Der raster på dette tidspunkt over 20.000 i Det Sydfynske Øhav, så statistisk set bør der være et par Kongeederfugle iblandt... På Ærø vil vi sandsynligvis starte dagen ved Skjoldnæs Fyr, hvor havfugletrækket i den vestlige Østersø beskues. Senere på dagen besøges lokaliteterne Vitsø Nor, Borgbanken ved Vester mølle, Voderup Klint, Gråsten Nor, Marstal Havn, Ærøshale, Stokkeby Nor m.m..

Husk madpakke, kaffe/the og påklædning der matcher årstiden.

Forventet ankomst til Svendborg: Kl.16:00

NØ-Skåne

Fredag 21- søndag 23. marts.

Turledere: Flemming Byskov og Michael Mosebo Jensen.

Mødested: P-pladsen v. Dalum Papirfabrik kl. 16.30.

Det er jo snart blevet en tradition – vores ugle- spætte- hønsetur til det yderste Skåne, hvor skovene er som i gamle dage. Udgangspunktet er et hyggeligt vandrerhjem, som vi har for os selv ved bestilling af 18 pladser. Det ligger centralt i Lönsboda mellem uglelyttiture (Perle- og Spurveugler) efter aftensmaden og morgenobs af Urfugl, diverse spætter og forhåbentlig Tjur og Elg. Søndag morgen drager vi langs østkysten sydover til Fyledalen med Røde Glenter, Traner og ørne i udsigt. Turens pris er kr. 1000,- som indbetales på giro: reg.nr. 1199, kontonr. 525-7468 til DOF-Fyn c/o Ole Tønder, Jens Juelsvej 32, st., 5230 Odense M til dækning af transport i privatbiler, broafgifter og overnatning **inden 1. marts.** Ring derefter til Michael på 26 82 07 29 eller send en mail på mmj@doffyn.dk . Mad sørger man selv for; men der er supermarked 300 m fra bopælen.

Mandø

Søndag 6. april.

Mødested: Dalum Papirfabrik.

Ved tilmelding til turleder Niels Bomholt på 62 24 19 59 meddeles afgangstid, som er afhængig af tidevandet; men der må påregnes en heldagstur og mange fugle. Mandø kan på dette tidspunkt være en sand magnet for trækkende fugle. Det drejer sig både om småfugle, rovfugle og selvfølgelig svømmeænder og diverse vadefugle, ligesom der absolut er gode chancer for en overraskelse.

Arreskov Sø

Søndag d. 27. april.

Mødested: Sollerup kl. 8.00.

Tilmelding til turleder Per Bak på 62 61 98 28.

I vældet af fuglestemmer indgår nu de første sangere, ligesom der stadig er fuld gang i diverse skovfugle: mejser, træløbere, Kernebidere.....Vi sætter vores lid, til at Per Bak, som den erfarne skovmand, han er, nok skal formidle hele koret.

Skjern Enge

Søndag d. 11. maj.

Mødested: Dalum Papirfabrik kl. 6.00.

Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

Efter naturgenopretningen for et par år siden, har Skjern Enge været en absolut fuglemagnet på Den jyske Vestkyst. På dette tidspunkt er der fyldt med ænder, vadefugle, måske enkelte Skestorke, ligesom det er en fremragende ynglelokali-tet for Sorthalset Lappedykker. Man skal jo heller ikke glemme de mange sjæl-denheder, som området allerede har fremvist, så måske....? Heldagstur!

Bogø

Søndag d. 18. maj.

Mødested: Assens Havn kl. 8.15.

Turledere: Bent Staugaard og Thilde Thiesen.

Tilmelding til Bent på 62 62 30 62 eller 20 49 24 62 senest en uge før.

Turen går langs vestkysten af øen op til Sommerodde og langs vejen sydpå, hvor vi vil bestige de to fugletårne, der lige er blevet opført på øen. Der vil være en del vade- og andefugle at se på, ligesom lederne har årelang erfaring i at for-midle øen.

Romsø

Søndag d. 25. maj.

Mødested: Kerteminde Havn kl. 7.45.

Tilmelding til turleder Ivan Beck på 65 32 53 00 inden fredag d. 9. maj.

Der er kun 18 pladser, tænk på det! Båden sejler kl. 8.00 og returnerer fra Rom-sø kl. 15.00. Romsø er jo en perle i Storebælt med sin gamle bøge- og egeskov, overdrev med tjørnekraat – den rene idyl. Der er et herligt sangfuglekor, forhå-bentlig med Pirol. Desuden er Tejst altid en mulighed derude.

Fuglenes Dag

Søndag d. 25. maj.

Mødested: Dalum Papirfabrik kl. 4.00. med turleder Flemming Byskov eller kl. 6.00 med turleder Ole Tønder. Ingen tilmelding. Begge ture vil være med ho-vedvægt på koret af sangfugle langs Odense Å fra mødestedet i retning mod Bellinge. Vi går ca. 5-6 km langs åen, hvor lederne vil øse af deres store viden om naturen. Forhåbentlig oplever vi også Nattergalen. Turafgift på 25 kr. går til arbejdet med fuglebeskyttelse. Husk, at det kan være koldt om nat-ten/morgenen. Husk kikkert m.m.

Æbelø

Søndag d. 15. juni.

Mødested: Ebbevejen ved Jersore.

Tilmelding til turleder Jens Bækkelund på 6481 3799 eller 2661 6630, hvor det samtidig oplyses, hvornår der er afgang gennem vandet. Det er jo selvfølgelig afhængigt af tidevandet. Det har Jens selvfølgelig styr på, ligesom han kan øse af sin erfaring fra talrige besøg derovre og endda et helt års udstationering! Der skal påregnes en længere vandretur, men i høj grad også en flot naturoplevelse på den fredede ø med den gamle skov, krattene, overdrevene og skrænterne. Mulighed for Pirol, Rødrygget Tornskade, Huldue og en masse andre fugle.

MØDER

Tirsdag d. 3. marts kl. 19, lokalet på Risingskolen, fortæller Henrik Møhrup om sin righoldige fjersamling og lover at afsløre, hvordan man kender fuglen bag fjerens. Derefter går det over i caféaften med almindelig fuglesnak øl, vand og kaffe.

Genmeldinger

Af Jacob Sterup

Keldsnor Fuglestation har for nylig via Zoologisk Museums Ringmærkningsafdeling modtaget to genmeldinger fra Italien. Siden 1994 er der i forbindelse med fuglestationsvirksomheden på Sydlangeland blevet ringmærket over 21.000 fugle på Sydlangeland. Dette har indtil nu resulteret i over 50 genmeldinger, men det er første gang, at der er kommet genfund fra Italien.

Den ene genmelding drejer sig om en **Gulbug**, der blev mærket ved Keldsnor 30/7-99 og kontrolleret af en ringmærker nær Udine i Nordøstitalien 8/8-01. Den anden fugl er en **Løvsanger**, der blev mærket 6/8-00 og kontrolleret af en ringmærker på øen Ventotene ca. 150 km SØ for Rom den 20/4-02. For begge arter er der tale om de første udlandsfund (af disse arter) mærket af Keldsnor Fuglestation.

Der findes kun omkring 20 udlandsfund af danskmærkede Gulbuge, men det er velkendt at nordvesteuropæiske Gulbuge trækker via Italien til vinterkvarteret i tropisk Afrika syd for Ækvator. Løvsangerens trækmonstre er langt mere komplicerede. De fleste genfund af nordeuropæiske Løvsangere er gjort på den sydvestlige trækroute, som går via den Iberiske Halvø, men andre trækker over Italien, som ovennævnte genfund er et eksempel på. Og atter andre trækker over det østlige Middelhavsområde, hvilket illustreres af flere genfund af danskmærkede Løvsangere i Egypten.

Formentlig er de forskellige trækretninger et resultat af, at nordeuropæiske Løvsangeres vinterkvarter er spredt over en stor del af Afrika, interesserede kan læse mere på "<http://www.nrm.se/rc/willow.html.se>".

Små pip

Endnu to ny fugletårne er blevet indviet i Fyns Amt. Begge er beliggende på Bågø i Lillebælt, som man når med færge fra Assens. Det ene er placeret ved Vestermosen, et 40 ha. strandengsområde med små lavvandede vandpartier. Især om foråret og forsommeren ses mange ænder, vadefugle, måger og terner. Det andet står ved Noret, et lavvandet område omgivet af afgræssede marker. Her kan man om efteråret se store flokke af vadere, gæs og ænder.

Det er farligt at være Havørn i Danmark. Inden for godt et år er der fundet fire døde Havørne i Danmark, de to på Fyn. Den sidste var en ungfugl, som blev fundet i skoven ved Brændegård Sø. Fuglen havde formodentlig været død i flere måneder, da den blev fundet. Det drejer sig rimeligvis om en af ungerne fra det fynske par. Dødsårsagen bliver næppe fastslået. Det er meget dyrt at få undersøgt, om der skulle være tale om forgiftning, hvilket man fik syn for da den anden dødfundne Havørn på Fyn skulle undersøges. Der opkræves betaling for eftersøgning af hvert giftstof, der kunne være tale om. Ingen offentlig instans vil betale for undersøgelsen, hvilket kan forekomme besynderligt – det synes, at være et forhold, som f.eks. DMU kunne have interesse i at få opklaret.

Igen i år skal der tælles op for Fyns Amt. Lokaliteterne er ikke udvalgt endnu, men skulle du have lyst til at tælle op, bedes du kontakte Henrik Andersen på 66 18 33 92.

Nis Rathenborg er blevet ny formand for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite på Langeland.

.... og husk,
fugle skal ses i naturen